ડુરે ગુજરાત.

નાવિલ

હુરે ગુજરાત

ઉર્ફે

મલક એ મલાહત

લેખક: મીરઝા કેસરબેગ ઉમરાવબેગ. અમદાવાદ.

: પ્રકાશક :

નાનાલાલ માધવલાલ બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર
ધી ઇ બજારના નાકે સ્ટેશન રોડ—અમદાવાદ.

વીરવિજય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
શા. મણીલાલ છગનલાલે છાપ્યું
કાળુપુર ટંકશાળ અમદાવાદ

આવૃતી ૧ લી

પ્રત ૧૦૦૦
સને ૧૯૩૩

કીંમત ૦-૧૨-૦

હુરે ગુજરાત

ઉર્ફે

મલકએ મલાહત

બાબ, પેહલા

શેઅર

આગાઝે વાકેઆ,

વસ્ફે બુત કરતે હૈં યા હમ્દે ખુદા કરતે હૈં
જીસકો હમ ચાહતે હૈં ઉસકી સના કરેતે હૈં

શામકા શુહાના વક્ત હય, આફતાબ આલમતાબ અપના ચેહરા હુજલએ ઉફ્રતમેં ઉશ્શાકકે તડપાને કે લીયે છુપા ચુકા હય, કુદરતી ઇલેકટ્રીક કે કુમકુમેં ભી આહિસ્તા આહિસ્તા એક એક હોકર અપના નુરાની ઝિયાઓંસે દિલે ઉશ્શાક કો બેચેન કર રહે હૈં, મસનુઇ લાઇટકે ગ્લોબકી ઝિયાબારીયાં ભી આલમે તારીકકો મુનવ્વર કર ચુકી હૈં. તાએરાંને ખુશ ઇલહાં ભી અપને અપને આશયાનોંકી તરફ આરામકી ગરઝસે રૂખસત હો ચુકે હૈં, બાઝારોમેં હર તરફ બનીએ નવકી આમદો રફતસે એક અજીબ મનઝર નઝર આતા હય,

ઇસ વક્ત જીસ જગેહ હમ મએ અપને ચન્દ દોસ્તોં કે બળે હુવે મેહબૂબાને આલમકે હુસ્ને ખુદાદાદ ઓર મોહિબ્બાને આલમકી બે ચેનીયે કલ્બકા નઝઝારા કરકે ઉસ માલિકે હકીકીકી કુદરતકે કરીશ્મોં કો દેખકર ઉસકી વેહદતકે કાઇલ હોર હે હેં, ઓર ઉસપર ઇમાન લારહે હેં, યે જગેહ શહેર એહમદાબાદ (ગુજ-રાત) કા એક મશહુર રોડ હય, જો પરસ્તાનકે નામસે મશહુર હય, વાકઇ ઇસ વકત યહાંકા દિલકશ મનઝર દિલે ઉશ્શાકકે ઝખ્મોં પર અજીબ નમકકા કામ કર રહા હય અગર કોઇ આશિક મિઝાજ શાઇર ઇસ દિલ ફ્રેબ મનઝર કો દેખકર ઇસકે મુવાફિક અપના ખ્યાલ ઝાહીર કરે તો બેજાન હોગા, લીજીયે મિર્ઝા સલીમ સાહબકી ખુશ નસીબી પર હમ દાદ દેતે હેં કે અયસે મૌકે પર જહાંકે અભી ચન્દ મિનીટમેં ઉનકે નકદ દિલકા સવદા હોનેવાલા હય ઉનકે એક દોસ્ત મિસ્ટર કુતુબ જો કે ઇસ વક્ત હમારે સાથ હમારી પાર્ટીમેં મવજુદ હેં, ઇસ સાનહે દિલગીરકો દેખકર ઇસિ તરહ ગોયા હુવે.

શેઅર.

બાદલ અભી ખુલા હય પાની અભી થમા હય,
હય શામ ઓર સુરજ ડુબાહી ચાહતા હય,
મશરિકસે અબ સીયાહી ઉઠ્ઠાહી ચાહતી હય
મેહમીલસે અપના લયલા નીકલાહી ચાહતી હય.

યાની બારિશ અભી થમી હય બાદલ ફટ ગયા હય, શફકને ફૂલોંકા પીરકો હસદસે સુર્ખ રંગકા જોળા ખુનસે રંગકર પેહનાકર ગોયા રકીબકી શકલ બના દીયા હય જોકે હમારે દોસ્ત સલીમ

સાહબ બીએ. પર નિસ્ફ પ્યાર હસદકે બિલકુલ સુર્ખ હો ગયા હય, ઔર ચાહતા હયકે ઇનકો એક નાગહાની ઉફતાદમેં મુબતિલા કરકે ફરતે મસરરત પર મોજઝન હો આખીર ઇસ ચર્ખે કોહનને હમારે દોસ્તપર યકદમ ફતેહ પાલી, યાની નાગહાં એક હિન્દુ હસીના સીયાહ સાડી સુર્ખ ચોલી ઝેબતન કીયે હુવે નહાકર બાલ સુખાનેકી ગરઝસે બાલ ખોલકર અપને દોનોં શાનોં પર લટકા કર અપને હુસ્ને દિલકશકી કુદરતી શોઆઓંસે હમારે સલીમ સાહબ કે દિલ જયસી ચીઝકા સવદા કરનેકે વાસ્તે અપને બરામ્દેમેં આ ખળી હુઇ. જીસકી સીયાહ સાળીને સલીમ સાહબકી ઝબાંસે અપને લાસાની રંગકી દાદ દેને ઔર ઉનકે નકદ દિલકો ફરોખ્ત કરનેપર મજબુર કીયા આખીર સલીમ સાહબ બ હાલતે બેતાબી બોલહી ઉઠે.

શેઅર.

ફસવબી મિસ્લા કલબી મિસ્લા શઅરિક
સવાદુન ફી સવાદુન ફી સવાદી,

યાની ઇસ વક્ત તેરી સાળી ઓર તેરે બાલોં ઓર મેરે દિલકા રંગ એક હય, યાની એક સીયાહી દુસરી સીયાહીમેં ઓર દુસરી તીસરી મેં સુર્અત કર ગઇ હય,

અબી હમારે નવજવાન સલીમ સાહબકે દિલસે લીબાસ કી શુઆઓંને અપના અસર દુરબી ન કીયા થાકે ઇતનેમેં એક ઓર નઇ ઉફતાદ આન પળી, યાની જીસ વક્ત હમારે સલીમ સાહબકી પુર હસરત નીગાહ ઉસ ઝાલીમ હુરવશકે રૂખસાર પર પડી જો કે

ગુલ્લાબોંકો શરમીન્દા કરને વાલે થે. ઓર ચોલી જીસને કે શફક કે રંગકો પસ્ત કીયા થા, તો એક દુસરા તીર ઉનકે દિલપર લગા ઓર બે સાખ્તા ઝબાંસે યે શેઅર નીકલ ગયા.

(શેઅર)

ફસવબી વલ મુદામુંવ વકુના રીદી
કરીબુન મિન કરીબુન મિન કરીબી.

હમારે સલીમ સાહબકી ઉમ્ર તકરીબન બાઇસ સાલકી હોગી, સલીમ સાહબ માશાઅલ્લાહ બેહદ ખુબસુરત હેં, ચેહરેસે ઝાહીર, હોતા હય કે ગાલેબન મેહકમે સી. આઇ. ડી. કે કોઇ આફીસર હેં. લેકીન નહિં હમારે સલીમ સાહબ એક ઝબરદસ્ત જાગીરદાર ઓર ઉમદા મઝમું નિગાર હેં શાયદ ઇસિ વક્ત ગુજરાતમેં ઇનકા સાની કોઇ મઝમું નિગાર હોગા,

ઇસ વક્ત હમારે સલીમ સાહબ કુછ પરેશાન ખાતિર માલુમ હોતે હેં, જીસસે પતા ચલતા હય કે શાયદ ઇન્હોંને અપને દિલકો કીસી લાયક ખરીદારકે હાથ નકદ કીમતપર ફરોખ્ત કર દીયા,

સલીમ સાહબકે દીલેરાના ચેહરેસે અગસે ચન્દ મીનીટ કબ્લ જો બહાદુરીકે આસાર નુમાયાં હોકર પતા દેરહે થે કે ઝુરૂર યે નવનિહાલ ચમનિસ્તાને શાહાના મુગલિયાકા હય, ઓર ઝુરૂર કીસી નવજવાન દિલફરેબ પરીજમાલકે જોરો સીતમ કે તીરે નઝરસે ઘાયલ હુવા હય,

આહા. હમકો અબ માલુમ હુવા કે હમારે સલીમ સાહબતો ઉસી હુસ્નકી દેવીકી કટીલી નીગાહ પર જો કે અભી આકર

ખુલેબાલ અપને બરામ્દેમેં ખડી થી. આર તા હીનોઝ ખળી હય બદિલ ફરેફતા હો ચુકે હેં, ઔર બારબાર યે શેઅર ગુનગુના રહે હેં.

(શેઅર)

અન્તા શમ્સી અન્તા બદરી અન્તા ઇનસાનલ ઉયુન.
અન્તા તઝરી અન્તા તાલિમ મિસલો હુસ્નક લાયકુન,

યાની અય હુસ્નકી દેવી તુ મેરે દિલકે વાસ્તે સુરજ ચાંદ બનકર મેરે તારીક કલ્બકો અપને હુસ્ને અકમલકી ઠંડી શોઆ ઔંસે નુર અફશાં કર રહી હય, યાતુ મેરી આંખકી પુતલી બનકર મેરી ચસ્મે કોરકો બીનાઇ બખ્શ રહી હય, તુહી અપને ઇસ જમાલે લાસાનીકી કદ્ર જાનતી હય ઔર સમજતી હય કે જીસકી મીસાલ હોના ના મુમકીન હય,

અબ હમ અપને નાઝરીનકો યે બાત ઝાહીર કરદેં કે સલીમ સાહબને જીસકો દિલદીયા હય, યે કૌન હય, મોઆઝ્ઝીઝ નાઝરીન અભી ચન્દ મીનીટ હુવે, હમારે સામને એક નવઉમ્ર દુખ્તરે હિન્દુ જીસકી ઉમ્ર તકરીબન અઠારા સાલસે ઝાઇદ ન હોગી સુર્ખ કમીઝ ઔર સીયાહ સાડી બાલ લાંબે લાંબે કાંધોંપર ડાલે હુવે યકાયક અપને બરામ્દેમેં આનકર ખળી હો ગઇ જીસકે દેખનેસે હમ લોગોંકો ધોકા હુવા કે શાયદ આજ બદરેમુનીર આસ-માનસે ઉતર આયા હય યા કોઇ જન્નતકી હુર ખુદાવન્દે આલમને સલીમ સાહબ જયસે આશિક મિઝાજોંકે ખુશ કરનેકો ઝમીનપર

ભેજદી હય, ઇસ વક્ત ઇસ ગુન્ચા દહનકી સુરત દેખકર બે સાખ્તા ઝબાંસે યે શેઅર નીકલ જાતા હય.

(શેઅર)

ઝરાતો દેખ રૂખે મોહિનીકો એ બુલબુલ
ખીલેહેં, ગુલશને આલમમેં ખુબસુરત ગુલ,

વાકઇ ઇસિ પરી પયકરકે ફુલસે રૂખસારોંકા દિલફરેબ રંગ દેખકર યે માલુમ હોતા હયકે આજ ગુલાબને શરમીન્દગીકી વજેહસે અપને રૂએ મુનવ્વરપર નકાબ ડાલકર યે એલાન કરદીયા હય, કે ગુલાબ વજહે ખીજાલતકે ગુલિસ્તાંને જહાંસે નાપેદ હો ગયા.

ચશ્મે નરગીસને ઇસિકી બળી બળી રસીલી આંખોંકો દેખકર બાગબાંને કુદરતસે આશોબે ચશ્મકા બહાના કરકે અપની આંખોંપર બવજહે હસદકે પટ્ટી બાંધલી હય;

માહતાબ આલમતાબને ઇસકે ચેહરએ પુરનુરકી નુરઅફશાનીકો દેખકર અપને ચેહરએ મુનવ્વરકો અબ્રમેં છુપા લીયા હય.

ઇસ પરી જમાલકે ગુલાબી ગુલાબી બારીક બારીક હોંટ આર નાઝુક નાઝુક ખુબસુરત મસોળે દેખકર યે માલુમ હોતા હય કે ગોયા સાનએ કુદરતને લાલે બદખશાં કા એક ખુબસુરત વઝેદાર ગોહરદાન બનાયા હય ઓર ઇસકે અંદર જો બારીક સુફેદ ખુબસુરત દાંતોંકી બતીસી જડી હુઇ હય, ગોયા લાલે બદખશાંકે અંદર દુરરે મકનુન જડ દીયે હેં, ઇસ મનઝરકો દેખકર હરેક ઝી અકલ ઇન્સાન ઉસ સાનએકી સનઅતકી દાદ દેને ઓર ઇસકે દાંતોંકી ખુબસુરતી કે બારેમેં અગર યે શેઅરભી કેહ ઉઠેતા કમ હય.

(શેઅર)

દન્દાને યાર દેખકર આયા ખ્યાલમેં
મોતી જડે હેં સાનએ કુદરતને લાલમેં.

ઇસ હુરવશકી માશા અલ્લાહ સુરાહીદાર બિલોરી ગરદન કયસી પ્યારી માલુમ હોતી હય, જીસ વક્ત યે ગારતગરે ઇમાન પાન ખાકર ઇસિકી પીક નીગલ જાતી હય. તો માલુમ હોતા હય કે બિલ્લોરી રંગકે સાગરમેં કીસી બેતાબ મયનોશ કે વાસ્તે ઝમ્મે દિલ સાકીને શરાબે અંગુરી ભરકર રખી હય, ઓર મુનતઝિર હય કે કીસ વક્ત મયનોશ આનકર ઈસ મયકે સુરૂરસે લુત્ફ હાસીલ કરકે સાકીકો ઇસિ તરહ દાદ દે.

(શેઅર)

સેહને ચમન હય દવરે મએ દિલ ગુદાઝ હય
મવજોંપે આજ સાકીયે બન્દા નવાજ હય

લેકીન માલુમ હોતા હય કે યે રેહમદિલ કીસી અયસી વજેહસે અપને મિસકીન મયનોશ કી તવાઝો કરનેસે મજબુર હય, કે જો ઇસિકે વાસ્તે મુજબે રૂસવાઇ હય, અલાવા ઇસકી મખમુર આંખોંસે પતા ચલતા હય, કે યે સાકી અપને ઇસ શરાબે અંગુરી જો કે ઇસકે બિલ્લોરી જામકે અંદર ભરી હુઈ હય, કીસી બેતાબ મયનોશ કે પીનેકી મુનતઝિર હય, ઓર દિલસે ચાહતી હય, કે કીસ વક્ત આનકર ઉસ મયકો પીએ,

મુંહસે તો ઉસ મયનોશ કો કુછ કેહ નહિં સકતી. લેકીન બસદયાસ અપને જવાન મયનોશ કે ઇન્તેઝારમેં હસરત ભરી હુઈ નશીલી આંખોંસે દેખકર દિલહી દિલમેં ઇસિતરહ કેહ રહી હય,

(શેઅર)

યેભી સરગરદાં હય હરદમ જુસતજુએ યારમેં
એ સબબ હરગીઝ નહિં ગરદિશ જો પયમાનેકો હય,

ઇસ પરી જમાલ હુર તમસાલકે ઓર સબ આઝાતો પુર અઝ નઝાકતહી હૈં, લેકીન ઇસકી પતલી કમર જો કે ઇસકે ચલનેપર પુકાર પુકાર કર કેહ રહી હય, કે અય નાઝનીન ઝરા ખીરામાં ખીરામાં ચલ, કહીં અયસાં નહો કે મેં યાની તેરી નાઝુક કમરકો ઝટકેસે તકલીફ હો.

મેરે ખીયાલમેં ઇસિકી પતલી કમરને યુરપ ઓર ટરકીસ્તાકી નાઝનીનોંકો ભી અપની કુદરતી નઝાકતકી વજેહસે નીચા દીખાય હય.

રાવી—દેખીએ ઇસ નાઝુક અનદામ દેવીકે નાઝુક આઝાઓંકા કોન માલીક હોતા હય,) જીસ વક્ત યે નાઝનીન હરકત કરતી હય તો કલીલસી જુમ્બીશસે ઇસકી નાઝુક કમરમેં તીન તીન બલ બલ પડ જાતે હેં, ઓર નાઝરીનકી ઝબાંસે બે સખ્તા યે શેઅર નીકલ જાતા હય.

(શેઅર)

નઝાકત કેહ રહી હય યા ઇલાહી
કમર લચકા ન જાએ નાઝનીં કી,

ઓર ખુબીયોંકે અલાવા જીસ વક્ત હમ ઇસ પરી પયકરકે બાલોંપર નઝર ડાલતે હેં તો માલુમ હોતા હય કે યે બાલ નહીં

બલ્કે દો ઝબરદસ્ત નાગને હૈં જો કીસી બે ગુનાહ કે ડસનેકો મુનતઝિર હૈં, ઇસકે સાયાહ બાલ અપની સીયાહી મેં ઔર અપની લંબાઇમેં લાસાની હૈં, વાકઈ સત્તાઇસવીં ઔર અઠ્ઠાઈસવીં શબભી ઇસકી સીયાહીકે સામને શરમીન્દા હોકર રેહ જાતી હૈં. ઔર બંગાલી ઔરતોંનેભી ઇસકી ગુલ્ફોંકી લંબાઇ દેખકર શર્મસે અપની ગુલ્ફોંકો સાળી ઔર દુપટ્ટોંમેં છુપા લીયા હય. ઔર દિલહી દિલમેં યે કેહ રહી હૈં,

(શેઅર)

ઔર બઢકે કયા કરેગી ઝુલ્ફે યાર
એડયું તકતો રસાઇ હોગઇ

વાકઇ ઇસ નાઝુક અનદામ દેવીકા હર અઝવ અયસા લાજવાબ હય, કે ચાહે કયસાહી સંગદિલ આદમી કયું નહો. ઉસકા દિલભી ઇન મનાઝીરકો દેખકર બેકરાર હોકર, ઇસકે હુસને ખુદાદાદકી દાદ દેને પર મજબુર હોજાતા હય.

દેખીયે જબકે સલીમ સાહબ જયસે સંગદિલ ઇન્સાન એકહી નઝઝારેરિમેં દીવાને બનગએ તો ઔર કીસ શુમારમેં આ સકતે હૈં.

અભી ચન્દહી મીનીટ ગુઝરે હૈં, કે અંદરસે એક આવાઝ આઈ જીસકી યે સદાથી.

આવાઝ—" મોહીની, ઓ મોહીની "–આહા યેતો હમારી ઇસ હુરવશકાહી નામ લેકર કોઇ પુકારતા હય,

(નાઝરીન મોહીની ઇસ દોશીઝાકા નામ હય,)

મોહીની—કયા હય,

આવાઝ—યહાં આવ,

(આહા, યેતો હમારે નાવિલકી હીરવીન કે ભાઇ હીરાલાલકી આવાઝ હય.

મોહીની—"અચ્છા આતી હું." યે કેહકર હમારી હીરવીન યહાંસે રૂખસત હુઇ જીસકો કે સલીમ સાહબને બસદયાસ અપની આંખોંકે સામનેસે રૂખસત હોનેકી ઇજાઝત દી. લેકીન ઇનપર આલમે તહય્યુર તારી હો ગયા. કરીબથા કે સલીમ સાહબ બેહોશી ઓર બેતાબીકી વજેહસે ગીરજાંએ, ઓર ઝમીન ઇનકો અપની આગોશમેં લેકર અપની મોહબ્બત ઝાહિર કરે, કે ફવરન મિસ્ટર કુતુબ જોકે ઇનકે પાસ ખડે થે, ઇનકા ગીરનેસે રોકા, ઓર મિસ્ટર યુસુફ પાસ હીકી દુકાનસે જાકર ગુલાબ ઓર કેવડેકા અર્ક લે આય, ઓર ઇનકે મુંહ પર છીડકા, જબકે સલીમ સાહબકો ચર્દે હોશ આયા તો મિસ્ટર કુતુબમેં ઓર દુસરે દોસ્તોમેં ઇસ તરહ બાતેં શુરૂ હુંઇ.

કુતુબ—ભઇ સલીમ સાહબ, ઝરા હોશ સંભાલીયે આપકો ઇસ વક્ત કોન્સા અયસા જાંકાહ સદમા પહોંચા કે જીસકી વજેહસે તુમ્હારી યે હાલત હોગઇ.

સલીમ—(બસદમતાનત) કુછ નહિં મેહઝ સરમેં દર્દ. ઓર તબીઅતપર કુછ ગરમીસા હોગઇથી.

(**રાવી**—હાં મરઝે ઇશ્ક અકસર ઝુંટબી બુલવાતા હય.)

મેહમૂદ—પ્યારે દોસ્ત યે મરઝ તો તુમ્હારા કીસી ઓરહી વજેહસે હય, સરકે દર્દ યા ગરમીયે કલ્બકી વજેહસે નહિં હો સકતા.

કુતુબ—(સલીમ સાહબકી તબીઅત ખુશ કરનેકે લીયે) અચ્છા તો ફીર આપતો ડાકટર હેં. આપહી કુછ મરઝકી તશખીસ કીજીયે,

યુસુફ—ખેર યાર છોડો ઇસ કીસ્સેકો, ઇસ વક્તતો ઇનકી દીલ જુઇકી કોશીશ કરો કયું કે મરીઝકી દિલજુઇ કરના ફર્ઝ હય,

તાહીર—ખેરભઇ સલીમ સાહબ તબીઅત સંભાલીયે (ઓર મઆમલે કો તાડકર) તુમ્હારા જો કામ હય હમ તુમ્હારી મદદ બસરો ચશ્મ કરકે હર કીસ્મકી તકલીફ ગવારા કરેંગે ઓર તુમકો કામયાબીકા તમગા ઈનશા અલ્લાહો તઆલા ઝુરૂર દીલાએંગે,

(સબ દોસ્ત મુત્તફિક હોકર) ઝુરૂર ભઇ ઇનકી મદદ કરના ફર્ઝ હય, કયું કે યેહી વક્ત હકકે દોસ્તી અદા કરનેકા હય,

સલીમ— (શએર)

ઇલાજે દરદે દિલ તુમસે મસીહા હો નહિં સકતા
તુમ અચ્છા કર નહિં સકતે મેં અચ્છા હો નહિં સકતા.

કુતુબ—નહિં ભઇ તુમ્હારા કોઇભી કામ કયસાહી મુશકીલ હો હમ લોગ ઈનશા અલ્લાહ ઉસકો અનજામ દહીમેં હરગીઝ દરેગ ન કરેંગે.

મેહમૂદ—ઝુરૂર.

યુસુફ—અચ્છા અબ ચલ્યે રાત કે નવબજ ચુકે હેં, મકાનકે લોગ મુનતઝર હોંગે. અબ યહાં ઝીયાદા ઠેહરના ખીલાફે મસલેહત હય. ચુંકે આસમાનકોભી બાદલને આનકર સખ્ત ઘેર લીયા હય, અગર ખુદા ન ખાસ્તા સલીમ સાહબકી તબીઅત ફીર ખરાબ હોગઇ. ઓર બારિશ આગઇ તો સખ્ત કુલફત બરદાસ્ત કરની પળેગી,

સલીમ—તો મહેરબાન, આપ લોગ તશરીફ લે જાઇયે. મેં આપકો મજબુર નહિં કર સકતા, કે આપ લોગ મેરે શરીકે ગમ હો, ખુદા આપકો આરામસે રેહના મુબારક કરે, આપ કયું મેરી ખાતીર તકલીફ બરદાસ્ત કરતે હેં.

યુસુફ—ભઇ મેં તો ઇસ ખ્યાલસે કેહતા હું કે તુમ્હારી તબીઅત ખરાબ હો, ઘરપર ચલકર આરામ કરો તાકે તબીઅત દુરૂસ્ત હોજાએ. ઓર મકાનવાલે હમ લોગોંકે મુનતઝિર ન રહેં ન કે ઇસિ ખ્યાસે કે હમકો તકલીફ હોગી, ભઇ હમતો હર તરહ તુમ્હારે તાબેદાર હેં, લેકીન ન માલુમ તુમકો કયા હોગયા હય કે તુમસે કેહતે કુછ હેં ઓર તુમ સમજતે કુછ હો.

તાહીર—ભઇ સલીમ સાહબ બાતતો ઠીક હય, ઇસ લીયે કે હમ લોગ તો યહાં રહેંગે, ઓર બારિશ અગર હો ગઇ તો મકાન ન જા સકેંગે, ઓર ગરીબ ઘરવાલે મુફ્તમેં પરેશાન હોંગે,

સલીમ—ખેર, ખુદાકે વાસ્તે આપ લોગ મુજહકો નપરેશાન કીજીયે, અગર આપકો જાના હય, તો ખુદા હાફીઝ તશરીફ લે જાઇયે, ઓર મુજકો ન સતાઇયે, યે અલફાઝ કેહકર ફવરન સાલીમ સાહબ પર બેખુદી તારી હોગઇ. ઓર યે શેઅર કેહતે હુવે. માદર ગીતીકી આગોશમેં જાનેકો હી થે કે મીસ્ટર યુસુફને ઉનકો હાથપર લે લીયા.

(શેઅર)

ન છેડો હમેં હમ સતાએ હુવે હેં
જુદાઈ કે સદમેં ઉઠાએ હુવે હેં,

ઇન ચારોં દોસ્તોને મીલકર સલીમ સાહબકો સામને વાલી દરગાહ મેં લાકર લીટાયા, ઓર ઇસ તરહ ગુફતગુમે મશગુલ હુવે.

કુતુબ—ભાઇ મેહમૂદ સાહબ ઝરા મુલાહીઝા તો કીજીયે, કે સલીમ સાહબ કો કોનસા અયસા સદમા હુવા કે જીસકી વજેહસે ઇનકી યે હાલત હોગઇ. અબ બોલો ગ્યારા બજેકા ટાઇમ હોગયા હય, ઘર પર ભી સબ લોગ ખ્યાલ કરતે હોંગે કે આજ યે લોગ કહાં ગએ, કયા તજવીઝ કરની ચાહીયે,

યુસુફ—આહા, આપતો જયસે અભી તીફલે શીરખારહી હેં. કુછ જાનતેહી નહિં. બજે નાદાન હોકર દરયાફત ફરમાતે હેં. કે "મિર્ઝા સલીમકો કયા મરઝ હય, " મીયાં મરઝ ક્યા હય, યે સબ કરામાત હઝરતે ઇશ્ક કે હેં, મરઝ, બજુઝ મરઝે ઇશ્ક ઓર કુચ્છભી નહિં.

કુતુબ—(તઅજ્જુબસે.) હૈં ઇશ્ક કયસા ઇશ્ક!! તુમ કયા કેહતે હો મિસ્ટર કુતુબ!

મેહમૂદ—હાં. સાહબ હાં. આપ બીલકુલ ઠીક ફરમાતે હેં, અભી હમારે જનાબ કુતુબ સાહબ દુદહી પીતે હેં, અલાવા અભી ઇનિકે દાંતભી નહિં નીકલે. ફીર ઇનિકો કયા પતાકે ઇશ્ક કયા ચીઝ હય,

તાહિર—નહિં. સાહબ યે બાત નહિં બલકે મઆમલા યે હયકે હમારે કુતુબ સાહબકી ચુંકે શાદી હો ચુકી હય, ઇસલીયે ઇનકો ઇન મઆમલાતકા કયા પતા!

યુસુફ—લેકીન આખીર અયસી કોનસી માશુકા હય, જીસને કે ઇનકે દિલકો ફ્વરનહી મોલ લીયા,

મેહમદ—મુજકો તો કુચ્છ અયસા માલુમ હોતા હય કે ઉસી ગારતગરે ઇમાન મોહીની કે હુસ્નયા કરીશ્મા હય, ઝાલીમ બેહદ ખુબસુરત હય, ઓર ઉસકી નઝાકત ઓર અદાએં ભી ગઝબકી હેં.

તાહિર—ભલા યાર યે હોસકતા હય, કે એકદમમેં ઇનકી યે હાલત હો જાએ, યહાંતો એકહી દફા આએ હેં, યે કીસી ઓરકા હી તીર ખાએ હુવે હેં, વરના અયસી હાલત ના મુમકીન હય, ચું કે બગેર દોતીન મરતબાકે અસરકે અયસી હાલત હોના ના મુમકીન હી નહિં બલકે મહાલ હય,

મેહમૂદ—નહિં. નહિં. તાહિર સાહબ, યે મઆમલએ ઇશ્ક હય,

કુછ બાતોંકી આવાઝ આ રહીથી વહાં બજુઝ અબ હાય, હાય, કી સદાકે સીવા ઓર કુછભી સુનાઈ નહિં દેતા. માલુમ નહિં યે કાસ દર્દ રસીદા કી આવાઝ હય, કે જીસને ફલકે પીરકો ભી અપના શરીકે ગમ કરકે સીયાહ માતમી લીબાસ પેહના દીયા હય, આહ. દેખીયે કીતના હયબતનાક સીન હય, આઈએ નાઝરીન ચુંકે રાત ખત્મ હોનેકો હય ઈસ્લીયે હમ ભી મકાનકો ચલકર થોડાસા આરામ કરેં, અગર ખુદાકો મનઝુર હય તો ફીર કલ મીલકર દિલ બેહલાએંગે અચ્છા ખુદા હાફીઝ.

(બાબ ખત્મ)

બાબ દુસરા,

(શેઅર)

મેરી આહકા તુમ અસર દેખ લેના
વો આએંગે થામે જીગર દેખ લેના

સુબ્હેકા સુહાના વક્ત હય, નસીમે સહરી અપની મતવાલી અદાવોંસે દિલે ઉશ્શાકકો લુભા રહી હય, લોગ આહિસ્તા આહિસ્તા બિસ્તરે ઈસતિરાહતસે ઉઠકર અપને કારોબારમેં મશગુલ હોરહે હેં, તાએરાંને ખુશ ઈલહાં અપની સુરીલી આવાઝોંસે ફરેફરતા દિલોંકો બેચેન કર રહે હેં, કાહીલ વુજુદ આરામ તલબ એહબાબ અપને બિસ્તર પર પળે પળે આંખેં બાર બાર ખોલતે હેં ઓર બંદ કર લેતે હેં, ગરઝ હરઝી રૂહ અપને અપને શગ્લમેં મશગુલ હોગયા

હય, લેકીન હમારી દોશીઝા મોહીની કીસી સંગદિલ આશિકકે ફીરાકમેં બેતાબ હો હો કર કેહ રહી હય,

(શેઅર)

હાએ ઝાલીમ બિસ્તરે ગમપર કીસે નીંદ આએ હય,
હો જવાનીસે વો ગારત જો તુજહે સીખલાએ હય,

અબ આહિસ્તા અહિસ્તા હમારી હીરવીન કે ઘરવાલેભી બેદાર હોકર અપને ઝુરૂરી કારોબારસે ફરાગત હાસીલ કરકે ચાએ નોશીકે વાસ્તે વાસ્તે કીસીકે મુનતઝર હેં, લેકીન જબકે ઈસ ઈન્તેઝાર કો ચંદ મીનીટ ગુઝર ગએ તો એક હસીના ઓરતને કીસી માશુકકો ઈસ તરહ આવાઝ દી,

આવાઝ—"મોહીની, ઓ. મોહીની" ભઈ મોહીની તુમતો ઈસ તરહ સોતી હોકે તુમકો સીવાએ સોનેકે ઓર કોઈ કામહી નહિં. તુમકો બેદાર કરને વાલે પરેશાન હોજાએં, લેકીન તુમકો ખબર નહિં, પયારી અયસી નીંદ સેહતકો ખરાબ કરતી હય, ઉઠો ઓર મુંહ હાથ ધોકર ચાએ પીકર અશનાન કરલો. (રાવીઈનકો તો કીસી બે રહમ કે ખ્યાલ ને પેહલેહી અશનાન કરા દીયા હય, તુમ કયા અશનાન કી તાકીદ કરતી હો.) અબ સુસ્તી ન કરો તબીઅત ખરાબ હોજાએગી,

ઓહો યેતો હમારે નાવિલકી હીરવીન મોહીનીકી ભાવજ પુલમની કી આવાઝ હય,

મોહીની—અચ્છા ભાબી સાહબ, હાઝીર હોતી હું. આપ શુરૂ કીજીયે કેહકર કમરેસે બાહીર આઈ,

મોહીની બેહદમતીન લળકી હય, અગરચે ઇસને અપને હવાસે ઝાહીરીકો બેહદ સંભાલા ઓર કોશિશકી કે યે રાઝ ફાશ નહો, લેકીન બકવલે શાઈર,

(શેઅર)

ખુંને નાહક કહીં છુપતા હય છુપાએસે અમીર
કયું મેરી નાશપે બેઠે હેં વો દમન ડાલે,

કહીં હઝરતે ઇશ્કકી ઝીયાબારીયાં નીહાં રેહ સકતી હેં, આખીર ઇસકે ચેહરેસે ઇઝતેરાબી ઝાહીર હોહી ગઈ, ઓર ઇસ તરહ ગોયા હુઈ. ભાબી સાહબા આપ લોગ નાસ્તા કીજીયે મેરી તબીઅત કુછ સુસ્ત હય, ઈસ લીયે મેં અભી નાસ્તા ન કરુંગી.

ફુલમની—કયું પ્યારી કુછ કહોતો સહી કયસી તબીઅત હય, ઈસ કદર નીઢાલ નહો, ઝરા મતાનતસે કામલો,

મોહીની—કુછ નહિં, કુછ ખફીફસી હરારત ઓર દરદે સરકી તકલીફ હય,

હીરાલાલ—(મોહીની કે ભાઈકા નામ હય) અચ્છા ઝરા સબ્ર કરો મેં અભી જાકર ડોકટર ઈંદરસીંગકો લીયે આતા હું. વોહ દેખકર દવા દેંગે. તબીઅત દુરૂસ્ત હોજાયગી,

રાવી—હઝરત યે મરઝે ઈશ્ક હય, ઈસકા ઈલાજ ડોકટર ઈંદરસીંગ હરગીઝ નકર સકેંગે, ઈસકા ઈલાજ તો કોઈ ઓરહી ડાકટર કર સકતા હય,)

મોહીની—નહિં ભાઇજાન ડોકટરકી ઝુરૂરત નહિ. તબીઅત શામતક રામજીકી કૃપાસે ઠીક હોજાયગી, હીરાલાલ નાસ્તા કરકે ફવરન ડોકટર ઇંદરસીંગ સાહબ કે યહાં ગએ, ઓર આનન ફાનનમેં મએ ડોકટર વાપસ આગએ ઓર ડોકટરસે મોહીનીકી તશખીસ કે વાસ્તે અર્ઝકી લીહાઝા ડોકટરને નીહાયત જાં ફીશાનીસે મોહીની કે મરઝકી તશખીસમેં તરીબન નીસ્ફ ઘંટા સર્ફ કરદીયા લેકીન જબ મરઝકા પતાન ચલા તો ઇસ તરહ હીરાલાલસે મુખાતીબ હોકર ગોયા હુવે, નાઝરીનકો વાઝે હો કે જીતની દેરમેં ડોકટરને ઇસ મરીઝે ઇશ્ક કે મરઝકી તશખીસકી ઉતની દેરમેં મોહીનીકા મરઝ ચૌગુના હો ગયા,

ડોકટર—શેઠ, સાહબ મેંને બહોત કુછ તફતીશકી લેકીન ન માલુમ કોનસા દિલકા મરઝ હય, કે જીસકી વજેહસે મેં તશખીસ મેં કાસીર રહા, બાવુજુદી કે મેંને મોહલીકસે મોહલીક મરઝકોભી અપને તજરૂએકી બીનાપર મેહઝ મરીઝકી સુરતસે જાંચ લીય હય,

એર મેં શામકો થરમાંમીટર કે ઝરીએસે ઇસ કે મરઝ કી તશખીસ કરૂંગા યે કેહકર ડોકટર ઇદરસીંગતો પાંચ રૂપે ફીસ લેકર અપની જેબ ગર્મ કર રફુ ચક્કર હુવે,

લેકીન હમારે નવજવાન હીરાલાલ સાહબ. ડોકટર ઇંદરસીંગ કી માયુસી ઓર મોહીની કે મરઝકી લમહા બ લમહા ઝીયાદતી

દેખકર સખ્ત પરેશાન થે, કે યકાયકા દિલમેં યે ખ્યાલ આયા કે ઇસ શહેર એહમદાબાદમેં એક ડોકટર મિસ્ટર મેહમૂદ (જો કે અભી ઇંગ્લેંડસે ડોકટરી પાસ કરકે આએ હેં ઓર આલા કાબીલીયત રખતે હેં) કો બુલાના ચાહીયે ઇસ ખ્યાલકો પુખ્તા કરકે ફવરન મોટર તૈયાર કરાકર ડોકટર મિસ્ટ મેહમૂદ—એમ–એ. કે મકાન પર પહોંચ-કર બહાલતે બદ હવાસી ઇસ તરહ હમ કલામ હુવે,

હીરાલાલ—આદાબ અર્ઝ હય,

મેહમૂદ—આઇયે, શેઠ સાહબ, તસ્લીમ, ફરમાઇયે કે આજ કીસ તરહ જનાબને આજીઝકે મકાનકો રોનક અફરોઝી બખ્શી,

હીરાલાલ—ડોકટર સાબબ મેં આપકો ઇસ વક્ત એક સખ્ત તકલીફ દેનેકે વાસ્તે હાઝિર હુવાહું, ઓર વોહ યે હય કે મેરી બહન એક અયસે મરઝમેં રાતસે મુબતિલા હોગઇ હય, કે જીસકી તશખીસ તકરીબન નીસ્ફ ઘંટા ડોકટર ઇંદિરસીંગ સાહબને કી લેકીન ઉનકો ઉસકે મરઝકા કુછ પતા ન ચલા બલકે દવરાને તશખીશમેં મર્ઝકી જીસકી મીઆદ મેહઝ નીસ્ફ ઘંટાથી મરઝ યવગુના હો ગયા,

મેહમૂદ—અચ્છા અપની બેહનકા નામ દરજે રજીસ્ટર કરા દીજીયે ફીરમેં આપકે સાથ ચલતા હું.

ચુનાંચે હીરાલાલને અપની બેહનકા નામ બતાયા, જીસ વક્ત હમારે ડોકટર મેહમૂદ સાહબને મોહીનીકા નામ સુના ફવરન તાળ

ગએ, કે ઓહો મિર્ઝા સલીમકો ઇસકે તીરે નઝરને ઓર ઇસકો ઉનકે તીરે નઝરને ઘાકલ કીયા હય,

ઓર ફીર યેભી ખ્યાલ પયદા હોગયા કે બહોત અચ્છા હુવા કે યે કેસ મેરેહી હાથમેં આયા હય, અબ ઝુરૂર ખુદાને ચાહાતો મિર્ઝા સલીમકો બહોત જલ્દ કામયાબી હોગી દિલમેં ખુશ હોકર જલદીસે ઉઠ ખળે હુવે ઓર હીરાલાલ કે હમરાહ મોટરમેં બેઠકર ચન્દ મીનીટમેં ઇનકે મકાનપર પહોંચગએ, અભી હમારે ડોકટર મેહમૂદ સાહબને મહેઝ હમારી હીરવીનકી નબ્ઝહી દેખી થી કે હીરાલાલકી તરફ મુખાતીબ હોકર ઇસ તરહ ગોયા હુવે.

શેઠ સાહબ મુજકો માલુમ હોતા હય કે આપકી બહનકા દિલ ઓર દીમાગ દોનોં કમઝોર હેં, ઇસલીયે અગર ઇનકી ઇલાજકી તરફ સખ્ત તવજ્જોહ નકી ગઈ તો અબ કરીબ યે મરીઝા હલાક હોજાયગી, મેં આપકો ચન્દ હીદાયત કરતા હું જીત પર આપકો ગર મરીઝાકી સેહત મનઝુર હય, તો ઝુરૂર અમલ કરના પળેગા, ઓર દવામેં અપને હોસ્ટપીટલસે દુંગા, હીરાલાલ ને જબ મેહમૂદકો અયસાહી પાયા જયસા કે ઉસકી તારીફ સુનતે થે, તો ઉસકી અકલકી દાદ દિલમેં દેકરઈ (સતરહ હમ કલામ હુવે.

હીરાલાલ—ડોકટર સાહબ જો કામ આપ મુજકો બતાએંગે મેં ઉસકો બદિલો જાન અનજામ હુંગા.

મેહમૂદ—અચ્છા આપ ઇસ મરીઝાકી દિલજુઇ કે વાસ્તે હરવક્ત ઇસકે પાસ ઇસકી હમ ઉમ્ર લળકીયોંકો રખીયે, ઓર કીસી

બા કાયદા ઇન્તીઝામકે સાથ ઇસકો બાગીચોંકી સેરકી ઇજા-
ઝત દીજીયે, ઔર મેરી રાએમેંતો દવાકે વાસ્તે ઔર રોઝાના
હાલતકા મુઆઇના કરનેકે લીયેભી ઇનકો અપને હમરાહ
મેરે હોસ્ટપીટલ લેઆયા કીજીયે, કયું કે રાસ્તેમેં મરીઆ જો
કુછ અજાએ બાત મુલાહીઝા કરેગી, ઉસસે ઇસકે દિલકો
કુવ્વત ઔર દીમાગકો ફરહત હોગી.

ઇસલીયેકે અયસા મરીઝ જીતને કુદરતી અજાએ બાતકા
મુઆઇના કરતા હય, વો ઉસકી સેહતકા મુઆવિન હોતા હય
ઇનશા અલ્લાહ ઇસકો હફતે અરસેમેં સેહત હોજાયગી ફીકકી બાત
નહિં, લેકીન ઇલાજ બરાબર એક માહ જારી રખીયે, ઔર દવા
કલસે સેરૂ કીજીયે.

હીરાલાલ—બહોત ખુબ.

મેહમૂદ—તો અબ ઇજાઝત દીજીયે.

હીરાલાલ—ડોકટર સાહબ કીસ તરહ આપ જયસે શફીકકી
જુદાઈ ગવારા કર સકતા હું.

મેહમૂદ—ખેર યે આપકા હુસ્ને ઝન હય.

હીરાલાલ—અચ્છા ચન્દે તવકકુફ કીજીયે યે કેહકર એક કમરેમે
ગએ ઔર એક ખુશનુમા ચાંદીકી થાલીમેં પાનકા એક
બીડા રખકર ઔર ઉસકે સાથહી એક નોટ દસ રૂપેકા
હમારે ડોકટર સાહબકી ખીદમતમેં પેશ કીયા લીહાઝા હમારે
નવજવાન ઝી અકલ ડોકટરને પાનતો કુબૂલ કીયા લેકીન

નોટ વાપસ કરતે હુવે ફરમાયા મેં ઇસિ વક્ત ઇસિ ઇનિઆમકો કુબૂલ કરના અપની તવહીન તસવ્વુર કરતા હું બલકે સેહત હોજાને પર માકુલ ઇનઆમ લુંગા.

હીરાલાલ—કીબ્લા ઇસિ હકીર નઝરાનેકો તો કુબૂલ ફરમાલીજીયે યે ઇનઆમ નહિં હય જો આપ જયસે કાબિલ શખ્સકો ઇનઆમ દે સકેં હાંજો હમારી હેસીયત હય ઉસકે મુવાફીક હમ સેહત હોજાને પરભી જનાબકી ખીદમત કરેંગે.

મેહમૂદ—ખેરમેં ઇસિકો લેનેસે મજબુર હું મગર આપ જબકે બેહદ ઇસરાર કરતે હેં તો બતોર ફીસકે કુબૂલ કરતા હું ઓર ઇજાઝત ચાહતા હું.

હીરાલાલ—હાં. અબ જા સકતે હેં, મગર બરાએ મહેરબાની યે ઝુરૂર ખિયાલ રહે. ઓર ઇસિ બાતકીભી કોશિશ કીજીયે કે જહાંતક હોસકે જલ્દ ઇસિ કામકો અનજામ દેં, અગર આપ ઇસિ કામકો કરદેંગે તો ગોયા હમકો બિલા કીમત ખરીદ લીયા.

મહમૂદ—મુસકુરાતે હુવે, સેઠ સાહબ આપ ઇતમિનાન રખીયે મેં બહોત કોશિશ ઓર જાં ફિશાનીસે ઇસિ મરીઝાકા ઇલાજ કરૂંગા, ઇસલીયે કે મરીઝા એક સુરતસે મેરી ભાબી હય, યાની, મીસ્ટર કનૈયાલાલ બી. એ. જીનકે સાથ ઇસિ મરીઝા કી શાદી હુઈ હય, મેરે હમ કલાસ ભાઈ હેં.

હીરાલાલ—ખુબ યે તો મુજકો આજહી માલુમ હુવા, ખેર અબ મુજકો આપકી કોશિશકા ઇતમિનાન હો ગયા.

(**નાઝરીન**—હમારા નવજવાન ડાકટર અપની પોલીટીકલ ચાલમેં મોહીનીકો અપની ભાબી તસવ્વુર કરકે ઝાહીર કરચુકા) અબ મિસ્ટર મેહમૂદકી કદ્ર સેઠ હીરાલાલ કે દિલમેં પેહલે સે દુની હોગઈ.

હમારે ડોકટર સાહબ આખીરી તશફ્ફી મરીઝાકો દેકર મોટ-રમેં બેઠકર અપને હોસ્ટપીટલકો રવાના હુવે દિલમે ખુશી એક અજીબ સાનેહા દીખલા રહીથી, ઔર ખુદા વન્દે આલમકા હઝાર શુક્ર અદા કરતે થે કે ઉન્ને કામ યાબીકી એક સુરત તો ઝાહિર કરદી.

અબ હમ અપને નાઝરીન કો યે બાત ઝાહીર કરદેં કે મીસ્ટર મેહમૂદતો અપને હોસ્ટપીટલ ચલે ગએ લીહાઝા ચલીયે હમભી ચલકર હમારે નાવીલકી હીરવીન મોહીની કી બેતાબી કા અંદાઝા કરે. ચુંકે અબ યહાં ઠેરહના ઝેબ નહિ; અચ્છા ખુદા હાફીઝ

બાબ તીસરા

(શેઅર)

નીંદ આતી હય ન કમબખ્ત કઝા આતી હય
રાતી આતી હય તો ગોયાકે બલા આતી હય,

નાઝરીન આપકો યે તો અચ્છી તરહ માલુમ હય કે હમારે નાવિલ ક હીરવીન "મોહીની" ડોકટર મીસ્ટર મેહમૂદકો અપને

કાતીલખુશ અનદાામ કે સાથ પેહલેહી દેખ ચુકી થી દુસરે જીસ વક્ત હમારે. મેં ઈનશાન અલ્લાહ બહોત જલ્દી તુમ્હારે ઈસ મરઝકે દુર દુર હોનેકા કોશિશ કરૂંગા, તો ફવરન ખિયાલ કીયા કે યેહી મેરે મકામે મકસુદકા ઝીના હય, લિહાઝા કીસી કદર અપને એકરાર દિલકો તસલ્લી દી, લેકીન બકવલે શખ્સ. મછલી બિલાપાનીકે કયુંકર સબ્ર કર સકતી હય, ઈસીતરહ હમારી દોશીઝા મોહીની કે દિલકો ભી બિલા દિલબર કયુંકર સબ્ર આ સકતા થા, ઓર બેતાબીકી વજેહસે બાર બાર શેઅર કેહ ઉઠતી હય,

(શેઅર)

શકલે ઉમ્મીદ તો કબ હમકો નઝર આતી હય.

સુરતે યાસભી બન બનકે બીગડ જાતી હય,

વાકઈ હર વોહ શખ્સ કે જીસને અબસે ચન્દ ઘંટે કબ્લ ઈસ દોશીઝાકી ઝાહીદ ફરેબ સુરત દેખી થી, કે જીસકે રૂખસાર ઓર પલક લબો દન્દાં વેગયરાકી તારીફ કરનેસે હમ કાસીર હેં. અગર ઈસ વક્ત ઈસકી ગમગીન સુરત દેખેતો ઉસકો યકીનન માલુમ હોગા કે ઈસકે નન્ને સે દિલપર ઝુરૂર કોઈ કોહે અલમ ટુટ પળા હય, જીસકે બારકો બરદાશ્ત ન કરનેકી વજેહસે ઈસકા ચેહરા ઝર્દ પડ ગયા હય,

ઈસ વક્ત મોહીની કી બેતાબી હદસે તજાવુઝ કર ચુકી હય, લિહાઝા યે અપની ના કાબીલ બરદાશ્ત ઓર બેતાબીકી વજેહસે બહાલતે બેતાબીમેં યે કેહ ઉઠતી હય.

(શેઅર)

કબાબો સીખ હેં હમ કરવટેં હરસુ બદલતે હેં
જો જલ ઉઠતા હય યે પેહલુ તો વો પેહલુ બદલતે હેં,
ઓર કભી યે કેહ ઉઠતી હય,

(શેઅર)

યા દર્દ દિલકા દુરહો યા દિલકો તાબ હો
કીસમતમેં જો લીખા હો ઈલાહી શીતાબ હો,

હમારી હીરોયન કી સહેલયાં જો ઈસકે પાસ બેઠી હેં. ઉનમેંસે એક ને ઈસ તરહ સવાલ કીયા.

ચંપા—બહેન મોહીની, તુમકો અયસા કોનસા સદમએ જાંકાહ પહોંચા હયકે જીસકી વજેહસે તુમ અપની કીસમતકા ફેસલા કરાયા ચાહતી હો,

મોહીની--(બેહદમતાનત) સે કુછ નહિં ઝરા તબીઅતમેં ઘભરાહટ હય યા વોહ મરઝ કે જીસકી બાબત ડાકટર સાહબકી તશખીસ તુમ સુન ચુકી હો, તકલીફ દે રહા હય,

જવાહીર—નહિં. બહેન માલુમ હોતા હય કે તુમ હમકો ગેર ખ્યાલ કરકે અસલ મઆમલેકો છુપાના ચાહતી હો. ખેર ભઈ તુમ્હારી મરઝી, લેકીન હમતો તુમકો અપની સગી બહેન હી ખ્યાલ કરેંગે, ઓર તુમસે અપના રાઝભી ન છુપાએંગે.

મોહીની—(ઝાહિરા તબસ્સુમસે) તુમને મેરી અયસી કોનસી બાત દેખી કે જીસકી વજેહસે. તુમ યે ખ્યાલ કરતી હો કે મેંને અપના રાઝ તુમસે છુપાયા. અગરમેં અપના રાઝ તુમસે છુપાતી હું તો ડાકટરને તો નહિં છુપાયા.

કમલા—નહિં બહેન. તુમ છુપાતી ઝુરૂરહો. લકીન હમને ભી તુમ્હારે તર્ઝ અન્દાઝસે માલુમ કરલીયા હય કે તુમકો કોઈ જીસ્માની મરઝ નહિં, બલ્કે તુમ તુબતિલાએ મરઝે ઇશ્ક હો. ઓર ઝુરૂર કીસી ફરીસ્તા સુરતકી દીલદાદા હો.

મોહીની—બહેન ભલાયે કયુંકર હો, સકતા હય. કે એક શરીફ ઓરત કીસી ગેર મર્દકી દીલદાદા હો. અગર અયસાહી હુવા કરેતો ફીર દુન્યામે શરાફત કાહેકો કાયમ રહે. અલાવા અઝીં તુમને મેરે કોનસે અયસે અન્દાઝ દેખે કે જીનકી વજેહસે તુમને મુઝે કીસી બેરહમકા દિલદાદા કરાર દીયા.

જવાહીર—બહેન, બુરા ન માનના. તુમ્હારે ઇન બેતાબકુન અશઆરોંને ઇસબાતકા મુકમ્મિલ સુબુત દીયા કે ઝુરૂર તુમ કીસીકે તીરે નઝરસે ઘાયલ હો ચુકી હો,

મોહીની—નહિં. બહેન સહેલયું મેં બુરા માનનેકી કયા બાત હય? અચ્છા અગર યેહી હય કે સીવાએ ઇશ્કકે ઝખ્મીકે દુસરા ઇન અશઆરોંકો નહિં પઢ સકતા, તો ફીર આપકા ફર્ઝ હય કે, આપ ઉન શોઅશઓંકો કે જો 'ઝમાનએ માઝીસે' ઝમાનએ

હાલતક એક સે ઝીયાદા એક બેતાબ શેઅર કેહતે ચલે આએં હેં, મસલન અભી હાલકે એક મુશાઈરેમેં એક શાઈરને કહાથા કે.

(શેઅર)

યાતો સર દેતે હેં યા લેતે હેં દિલબર અપના
આજ કિસ્સાહી ચુકા લેતે હેં ચલકર અપના,

અયસે શોઅરાકો તો આપ અપને ઉસ ખીયાલ કે મુવાફીક કે જીસને મામુલી શેરખાની કી બીનાપર મુજકો કીસીકા દિલદાદા કરાર દીયા હય, યેહી કહેંગે કે યે લોગ આતીશે ઈશ્કસે જલકર ખાક હો ચુકે ઔર અબ ઈનકી રૂહ યે ખિયાલ ઝાહીર કર રહી હય,

મોહીની કી ઈસ બેરીસ્ટરાના ગુફતગુકા એક ભી જવાબ ન દે સકીં. બલકે શરમીન્દા હોકર યકેબાદ દીગર સબકે સબ રૂખસત હો ગઈ. મેહઝ ચંપા ઈસકે ગમમેં શરીક રહી. ઔર ઈસતરહ મોહીની સે હમકલામ હુઈ.

ચંપા—દેખો બહેન. અકલમન્દોંકા કામ હય કે વોહ કીસી અયસે કીસમકે ખિયાલકો કે જીસકી વેજેહસે ઉનકે દિલ ઔર દીમાગ કો સદમા પહોંચે, અપને દિલમેં જગેહ નદેં, કયું કે ઈસસે આઝાએ રઈસા કે જીનકી વજેહસે ઈનસાની સેહત કાયમ હય, બેકાર હોજાતે હેં, ઔર જીસ વક્ત યે બેકાર હુવે તો

ઈનસાની ઝીન્દગીકા ખાતીમા હો ચુકા ઓર અગર નાગહાની કોઈ અયસા સદમા પહોંચનેકા ખોફ હોતો અકલમન્દુકો લાઝીમ હયકે વોહ ઝુરૂર અપને ઈસ રાઝે પીન્હાંકો અપને રાઝદાર દોસ્તપર ઝાહીર કરકે ઉસકી મદદ કે ખ્વાહાં હો, તાકે યે કામ જલદી હલ હોજાએ ઓર દિલો દીમાગ ઈસિકે શરીકે ગમ હોકર અપને આપકો બરબાદ ન કરેં, ચુંકે તુમ માશાઅલ્લાહ તાલીમયાફ્તા અકલમંદ દેવી હો ઈસલીયે મેં તુમકો કેહતી હું, ઓર યકીન દીલાતી હું કે અગર તુમ્હારી કોઈ ખુફ્યા ખ્વાહીશ હોતો બિલા તકલ્લુફ મુઝપર ઝાહીર કરદો તાકેમેં ઉસમેં તુમ્હારી મદદ કર સકું, તુમ ઈતમિનાન રખોકે અગર તુમ્હારે વાસ્તે મેરી જાનકીભી ઝુરૂરત હોગી તો પ્યારી હરગીઝ દરેગ ન કરૂંગી, ઓર બિલા તકલ્લુફ જાન દે દુંગી,

મોહીની—પ્યારી બહેન, આપકી ઈસ ઈનાયતકા મેં તહે દિલસે શુકરીયા અદા કરતી હું જો કે ઈસ વક્ત તુમને મેરે દિલકી તસકીનકે વાસતે ફરમાઈ લેકીન બહેન મેરા કોઈ અયસા ખુફ્યા મતલબ નહિં કે જીસમેં મેં આપકો તકલીફ દું.

ચંપા—નહિં બહેન મુજે કોઈ તકલીફ ન હોગી યે સીર્ફ તુમ્હારા ખિયાલ હય, ઓર તુમ્હારા યે કેહના કે મેરા કોઈ મતલબ પોશીદા નહિં, સરાસર મુબાલિગા હય, ઈસલીયે કે તુમ્હારા બારબારકા રંગ તગય્યુર હોના સાફ બતલા રહા હય કે ઝુરૂર તુમ અપને દિલમેં કોઈ અયસા રાઝ મખ્ફી કીયે હુવે હો

કે જીસકે ઈઝહારસે શર્મ તુમ્હારી દામનગીર હોતી હય, મેં ફીર તુમસે કેહતી હું કે તુમ મુજસે શર્મ ન કરો ઓર બિલા તઅમ્મુલ બયાન કરદો, મે ઝુરૂર ઉસમેં તુમ્હારી મદદ કરૂંગી.

મોહીની—બહેન આપ કયા બાતેં કરતી હેં, ભલા વોહ કોનસા રાઝ હય કે જીસકો મેંને આપસે આજતક છુપાયા હય.

ચંપા—બેશક ઓર બાતેં તો તુમને મુજપર જાહીર કરદીં લેકીન યે રાઝકો છુપાતી હો.

મોહીની—(જાહીરાતઅજજુબસે) હેં, કોનસા રાઝ મેં નહિં સમઝી, તુમ કયા કેહતી હો.

ચંપા—લો સુનો અગર તુમ મુજસે સાફ સુના ચાહતી હો તો સુનો, યાની રાઝે ઈશ્કકો મુજસે છુપાના ચાહતી હો, મેં અયસી નન્હી નહિં કે બા વુજુદ ઈન અલામાત કે ભી કે જો હઝરતે ઈશ્કકે અદના કરીશ્મે હેં, ન સમઝ સકું, લેકીન ઈસ બાતકે સમઝને સે કાસીર હું કે તુમ કીસ યુસુફે સાનીકે તીરે નઝરકી ધાયલ હો, કાશકે મુજપર યે બાતભી ઝાહીર હોજાંતી તો મેં અબતક કભીકી આપકો કામયાબીકી ડીગરી દીલા દેતી.

મોહીની—અચ્છા બહેન. અગર તુમ મુજકો મેરી મદદ કરને ઓર ઈસ રાઝકો મખફી રખનેકા બચન દો તો મેં ઝાહીર કરતી હું,

ચંપાને મોહીનીકો દોનો બાતોંકે બચન દેકર કહા કે અચ્છા અબ અપને યુસુફ સાની કે કુલ હાલસે મુજકો આગાહ કરો,

મોહીની—ખેર ઇસ વક્ત મેરી તબીઅત અઝહદ પરેશાન હય. લિહાઝા ફીર કીસી વક્ત ઇસ બાતસે આગાહ કરૂંગી. અલાવા ટાઇમભી ઝયાદા હોગયા હય ઇસલીયે જાવ તુમભી આરામ કરો ઓર મેં ભી સોતી હું યે કેહકર હમારી હીરવીન મોહીની સોગઈ ઓર ચંપા અપને ઘરકો રવાના હુઈ. અચ્છા ખુદા હાફીઝ.

બાબ ચોથા

(શેઅર)

તલાશ ઉસકી હય જીસકા નિશાં નહિં માલુમ,

હય શવકે સીજદા મગર આસ્તાં નહિં માલુમ,

તલાશ

નાઝરીન કબ્લ ઇસકે કે હમ મિર્ઝા સલીમ વગયરાકે ઘરવાલોં કી હાલત ચલકર દેખેં, કે વહાં ઉનકે ગાઇબ હોનેસે કયા માજરા પેશ હુવા. ઓર ફીર યે દેખેં કે જીસ દરગાહ પર હમને અપને હીરો મિસ્ટર સલીમ, કો મએ અપને ચાર દોસ્તોં કે સુતા છો પા આયા વહીં હેં યા મકાનકો ગએ,

ઓહો યહોંતો મિસ્ટર સલીમકે દોસ્ત તો સોતે હેં લેકીન મિર્ઝા સલીમકા પતા નહિં, ઇસલીયે હમારા ફર્ઝ હય કે હમ અપને દોસ્ત કી ખબર નીકાલેં કે વો કહાં હય, અચ્છા ચલીયે, ઇનમેંસે કીસી એકકો બેદાર કરના ચાહીયે, ચુંકે મિસ્ટર કુતુબસે હમારી બેહદ બે તકલ્લુફી હય, ઇસલીયે હમ ઇન્હીકો બેદાર કરકે અપને જવાનકા પતા લગાતે હેં, લીજીયે મિસ્ટર કુતુબ ખુદહી બેદાર હો ગએ, ઓર ઉન્હોને યુસુફ, મેહમુદ, તાહીર કોભી બેદાર કરકે ઇસ તરહ સીલસીલએ કલામ શુરૂ કીયા.

તાહિર—ભાઇ મિસ્ટર કુતુબ સાહબ મિસ્ટર સલીમ કયસે બેવફા ઇન્સાન હેં કે ઉઠકે ચલદીયે.

યુસુફ—દેખોના,

મેહમૂદ—આખીર યે કહાં ગએ,

કુતુબ—ઓર કહાં જાતે, મકાનહી કો ગએ હોંગે,

મેહમૂદ—અચ્છા ભાઈ મેં તો અબ શાહે આલમ જાતા હું. કેહકર રૂખસત હોગએ, ઓર યે તીનોંભી અપને મકાનોંકો ચલતે હુવે રાસ્તેમેં વસ્ત્રા સોચમેં આપસમેં એક દુસરેસે ઇસ તરહ હમ કલામ હુવે,

તાહિર—ભાઇ ચુંકે મિશ્ટર સલીમપર ઇશ્કકા ભુત સવાર હય, ઇસ લીયે જીસ તરહ ઉનકા મકાન પર પહોંચના મુમકીન હય, ઇસ તરહ ના મુમકીનભી હય, અગર ફર્ઝ કીજીયે કે

વો મકાન પર ન પહોંચે હોં તો યકીનન હમસે ઉનકી બાબત દરયાફ્ત કીયા જાયગા, તો ઉસકા હમારે પાસ કયા જવાબ હય.

કુતુબ—આયા વોહતો અયસે સચ્ચે હેં કે મકાનકો હી હોંગે,

યુસુફ—ભઇ યે બાત નહિં, બલકે મુમકીન હય કે ઉનકી બેતાબી હદસે તજાવુઝ કર ગઇ, હો ઔર વોહ દીવાનાવાર કીસી તરફ ચલદીયે હોં, તો કયા પતા,

તાહીર—યાર બાત તો પતે કી હી કેહગએ

કુતુબ—તો ફીર કયા જવાબ સોચા ?

યુસુફ—સોચતે કયા, બસ યેહી કે શબ હમ અપને એક કલાસ ફીલો કે મકાન પર થે કે વહાં ઉન્હોંને યકાયક તબીઅત કા નાસાઝ હોના ઝાહીર કીયા. ઔર કહાકે મેં મકાનકો જાતા હું ઔર ફરવરન ચલદીયે, ફીર હમકો પતા નહિં,

(સબ દોસ્ત મુત્ફીક હોકર) યે રાએ બહોત ઠીક હય, લીજીયે અબ ઇન લોગોંકે મકાનભી આ ગએ, લેકીન હમારે કુતુબ સાહબ જો કે સલીમ સાહબકે હમસાએ ઔર રાઝદાર દોસ્ત હેં. ઇસ ખિયાલસે કે સલીમ સાહબકી હાલત દેખની ચાહીયે, લિહાઝા અપને મકાન જાંનેસે પેહલે મિસ્ટર સલીમકે મકાનપર પહોંચે. ઔર મીસ્ટર સલીમ કરકે આવાઝ દી, જીસકે જવાબમેં એક લળકા અંદરસે આયા, જીસસે ઉન્હોંને સવાલ કીયા. કે મીસ્ટર સલીમ કયા કરતે હેં,

લળકા—વોહતો રાતસે અબતક વાપસ નહિં આએ,

કુતુબ—(તઅજ્જુબસે.) હેં અબતક નહિં આએ, કેહકે ઝરા ખામોશ હુવે કે અંદરસે એક ઝનાની આવાઝને ઇનસે યું કલામ કીયા,

આવાઝ—કોન બેટા કુતુબ.

કુતુબ—જી. ફુફી સાહબા, ફરમાઇયે ઇરશાદ, (ઓહો યેતો હમારે મિસ્ટર સલીમકી વાલેદા રઝીયાબાનુંકી આવાઝ હય.)

રઝીયાબાનું—તુમકો કુછ સલીમકા પતા હય કે કહાં ગએ.

કુતુબ—જી. ફુફી સાહબા કલ શામતો અલબત્તા હમ લોગ સાથ હી એક દોસ્તકી શાદીમેં ગએ થે, કે નાગહાની ભાઇ સલીમ અપની નાસાઝીયે તબ્આ ઝાહીર કરકે ફવરનહી મકાનકે ઇરાદેસે વાપસ ચલદીયે થે, તઅજ્જુબ હય કે કહાં ગએ,

રઝીયાબાનું—કયાં બેટા ઉસકી તબીઅત ખરાબ હોગઇ થી.

કુતુબ—જી હાં,

ઇતને અલફાઝ સુનતે હી બેચારી રઝીયાબાનું અપને ચહીતે ફરઝન્દ કે ખિયાલમેં મુબતિલાં હોકર ઝારોનઝાર રોને ઓર ફરયાદ કરનેમેં મસરૂફ હુઇ.

(નાઝરીન હમારી રઝીયાબાનું કે કલ્બે મુઝતરીબ કે દર્દ કા વોહી લોગ અન્દાઝા કર સકતે હેં, કે જીનકો ખુદાને અવલાદદી હય,) હમારા તેહરીર કરના મેહઝ બેકાર હય, ચુંકે હમારે સલીમ સાહબ કે સરસે દસ સાલકી ઉમ્રહીમેં સાયએ પીદરી ઉઠ ગયા થા, ઇસલીયે મીસ્ટર કુતુબને ઉનકી વાલેદાકો તસલ્લી આમેઝ લેહજે મેં કહા,

કુતુબ—મુફ્તી સાહબા, આપ સબ્ર કીજીયે. ઔર ઇતમિનાન રખીયે કે મેં અભી મિસ્ટર સલીમકો તલાશ કરકે આપસે મીલાતા હું.

કેહકર ફવરન મિસ્ટર યુસુફકે મકાન પર ગએ જહાં મિસ્ટર તાહિર ભી મવજુદ થે, લિહાઝા ઇસ તરહ ગોયા હુવે.

કુતુબ—ભાઇ તઅજ્જુબ હય કે સલીમ મકાનપર નહિં પહોંચે. ઔર ઉનકી વાલેદાકી હાલત ઝારોનઝાર હય. દિલ ફટા જાતા હય.

યુસુફ—હેં. ફીરયે કહાં ગએ,

તાહિર—હોંગે શહેરહી મેં. ચલીયે અબ ઝીયાદા દેર ન લગાઇયે, ઔર ઉનકો તલાશ કીજીયે,

યે કેહકર સબ દોસ્ત માલુમ નહિં કહાં કહાં તલાશ કરને ગએ, ઈધર હમારે મિસ્ટર મેહમૂદ સાહબ ફાતેહાખ્વાની કે વાસ્તે શાહે આલમ સાહબકે મઝાર કે કરીબ પહોંચે તો દેખતે કયા હેં કે મિસ્ટર સલીમ સાહબ આલમે બે ખુદીમે મઝારકે દાહની તરફ દ બસ્તા ખડે હેં, આંખોંસે આંસુ જારી હેં, ઝબાનસે બેખુદીકે આલમમેં યે કલેમા જારી હય, યા હઝરત આપ ખુદાકે દોસ્ત હેં. ઇસલીયે મેરી મદદ ફરમાઇયે, ઔર મેહલકા મોહીનીકી અસમતકો રકીબોંસે મેહફુઝ રખીયે, ઔર ઉસકો હર આફતસે બચાઇયે, મગર ઇનકો મુતલક ખબર નહિં.

જબકે મિસ્ટર મેહમૂદને સાલીમકી યે હાલત દેખી તો બેહદ તઅજ્જુબસે ઇનકો આવાઝ દી, લેકીન જવાબ નપાકર સલીમ સાહબ કા શાના પકડકર હિલાયા ઔર આવાઝ દી, લેકીન જબ ઉસપર ભી

ઇસકા કોઈ અસર નપાયા તો ઉસકે ઇમતિહાનકે વાસ્તે, અપને છેડેસે એક પિન નીકાલકર આહિસ્તગીસે સલીમકી ગરદનમેં ચુબોદી, લેયીન ઇસ્કે ને કુછ અયસા અઝ ખુદા રફતા બનાદીયા થાકે ઇનિકો પીનકે ચુભનેકી બિલકુલ ખબર ન હુઈ,

જબ સલીમકો મેહમૂદને ખ્યિાલે જાનાંમેં અયસા મેહવ પાયા, કે વાકઈ ઇનિકો અપને જીસ્મ તકકી ખબર નહિં, તો મિસ્ટર મેહમૂદને મિસ્ટર સલીમકો હોશમેં લાનેકી યે તરકીબ સોચી. કે ફરઝી મોહીની કો આવાઝ દેકર સલીમકો અપની તરફ મુતવજ્જેહ કરેં, લિહાઝા ઇસ તરહ કેહને લગે,

"મોહિની, ઓ મોહીની" ઝરા અપને હોશકો દુરૂસ્ત કરો, જીસ નવનિહાલ ગુત્યા દહનકી તલાશમે સરગરદાં હય, વોયે બળા હય.

ઇસ આવાઝકો સુનતેહી હમારે મિસ્ટર સલીમ હોશમેં આગએ, ઓર એકદમ આંખેં ખોલકર યું સવાલ કરને લગે.

સલીમ—ભાઈ મેહમૂદ જલદી બતાવો કે વોહ ગારતગરે ઇમાન કહાં ગઇ. વરના મેરી જાન જાતી હય,

મેહમૂદ—અગર તુમ અપને હોશ સંભાલો ઓર શીરીની ખીલાવો તો મેં અભી તુમકો મોહીની સે મીલાતા હું

સલીમ—ભાઇ મેરે હોશ બિલકુલ દુરૂસ્ત હેં. જેબસે. એક નોટ પચાસ રૂપેકા નીકાલકર લોયે તુમ્હારી શીરીનીકા હક હય,

મેહમૂદ—ખેર ઇસ નોટકો તો તુમ અપની જેબમેં રખ્ખો, બસ મેંને મીઠાઇ ખાલી, ઓર હોશ દુરૂસ્ત કરકે મેરી ઉસબાતકો સુનોં કે જીસકે ઝરીએ સે તુમ અબસે એક ધંટે બાદ મોહીનીકી સુરત ઓર દીદારસે મુસતજાબ હોંગે,

સલીમ—કયા ભાઇ તુમ સચ કેહતે હો કે મેં ઇસ માહે મુનીરકો દીદારે ફેઝ આસારસે મુશહરફ હો જાઉંગા,

મેહમૂદ—તો કયા તુમ ઝુટ ખિયાલ કરતે હો.

સલીમ—અચ્છાતો પ્યારે ભાઈ જલ્દ મુજકો ઉસબાતસે મસરૂર કીજીયે,

મેહમૂદ—દેખો મોહીનીકી હાલત તુમ્હારે ઇશ્કમેં અબતર હય, કે ઇસકો એક માહ મુતવાતર મેરે હોસ્ટપીટલ લાઈ યે, લિહાઝા આજ વોહ દસ બજે આએગી ઓર અબ સાડે આઠ હો ચુકે.

લિહાઝા તુમ ફવરન મકાન જાકર ઉમદા લીબાસ પહેનકર મેરે દસ બજનેસે પહેલે આ જાવો,

હમારે મિસ્ટર સલીમ ઇસ ખુશખબરી કો સુનકર અપને આપેસે બાહેર હોગએ, ઓર બિલાબાત કીયે અપને મકાનકો બહોત તેઝીસે ચલદીયે,

ઇધર હમારે ડોકટર મિસ્ટર મેહમૂદ કીસી નાઝનીન કે ઇસ્તીકબાલકે વાસ્તે અપને હોસ્ટપીટલ રવાના હુવે, લિહાઝા હમભી રૂખસત હોતે હેં,

અચ્છા ખુદા હાફીઝ,

બાબ પાંચવાં

(શેઅર)

કયા કહેં કુછ કહા નહિં જાતા,
દરદે ફુરકત સહા નહિં જાતા,

અબ હમ અપને નાઝરીનકો અપની નાવિલકી હીરવીન મોહીનીકી હાલતે બેકરારીકી તરફ મુતવજ્જેહ કરતે હેં,

મોહીની—અચ્છા બહેન, અગર આપ ઇસરાર કરતી હેં તો લીજીયે સુનીયે, કેહકર ઝાર ઝાર રોને લગી,

ચંપા—બહેન, ઝરા દિલકો સંભાલીએ ઓર અપને દરદે દિલસે આગાહ કીજીયે, તાકે મેં આપકી મદદ કર સકું,

મોહીની—નાઝુક હાથોંસે આંસુ પુછતે હુવે, હાએ પ્યારી, “ કયા કહું કુછ કહા નહિં જાતા–દરદે ફુરક્ત સહા નહિં જાતા, લો સુનો બાત મજબુરી તુમકો સુનાતી હું, પરસોં સામકો જો મેંને ગુસલ કીયા, તો ઇત્તીફાકસે મેં દરવાઝે પર...... કેહકર ફીર રોને લગી,

ચંપા—દેખો બહેન બેતાબીએ તો કુછ હો નહિં સક્તા, સબ્રસે કામ લો હાં તો ફીર કયા હુવા,

મોહીની—હાં, દરવાઝેપર ખળી હોગઈ કે નાગહાં એક ઝાલીમને અયસા અપની નીગાહકા તીર મારા કે મેરા દિલ ઝખ્મી હોગયા, યે કેહકર ફીર રોને લગી,

ચંપાને બહોત તસલ્લી દેકર કહા કે બહેન કમ અઝ કમ યે તો બતલાવકે વોહ કોન હય, કહાં રેહતા હય,

મોહીની—હાએ અગર મેં યેહી જાનતી કે વોહ ગારતગરે ઇમાન કહાં રેહતા હય, તો અબતક કભીકી જોગન બનકર ઉસકી ચોખટપર ન જા પળતી લેકીન યેહીતો મુજકો ઇલ્મ નહિં કે વોહ ગારતગરે ઇમાન કહાં રેહતા હય, અલબત્તા ઇતના ઝુરૂર જાનતી હું કે વોહ બુતે કાફીર મુસલમાન હય,

ચંપા—દેખો બહેન. બુરા ન માનના, મેં એક બાત કેહતી હું

મોહીની—શોકસે બુરા માનનેકી કોનસી બાત હય,

ચંપા—દેખો અવ્વલતો યે કે જીસકો તુમને દિલ દીયા હય, ઉસકા તુમકો પતાહી નહિં કે કહાંકા રેહનેવાલા હય, અલાવા ઇસકે અગર પતા હોભી તો ખિયાલ કરો કે તુમ ગેર મઝહબ ઓર વોહ ગેર મઝહબ ફીર તુમ કયુંકર અપને મતલબમેં કામયાબ હો સકતી હો, ખેર અગર તસ્લીમ કીયાભી જાએકે ગેર મઝહબ હય તોભી કયા મુઝાઇકા હય લેકીન યે ઇસ્લામ એક અયસા મઝહબ હય કે જીસમેં સીવાએ ઝુલ્મકી તાલીમકે ઓર કુછભી નહિં ચુનાંચે દેખીયે ઇનકી મુકદ્દસ કીતાબ કુરઆને શરીફમેં હય, (ફ્અતુલુ હુમ હયસો વજત તુમુહુમ) યાની તુમ કુફ્ફાર ઓર મુશરેકીન કો જહાં ચાહો કત્લ કરડાલો, તોગોયા ઇસ્લામી તાલીમ હય કે કુફ્ફાર ઓર મુશરેકીન કે અંદર જાનહી નહીં, તો કયા તુમકો ઉમ્મીદ

હય કે ઇસ્લામી જવાન તુમસે વફા કરેગા, અલાવા અઝીં ઇનિકા ખુદા તાલીમ દેતા હય કે તુમ બકરી મુર્ગ, ગાય વગયરાકો ખાઓ તો બતલાઇયે કે યે કીસ કદર ઝુલમ હય કે એક જાનદારકી જાન લેના, અલાવા ઇસિકે ઇસલામી તાલીમ હય કે અગર બાપ મુસલમાન હો ગયા ઓર લળકા કાફીર રહા. તો લળકા મેહરૂમ હો ગયા ઇન તમામ બતોંકો મદ્દે નઝર રખતે હુવે તુમ અપને દિલકો તસકીન દો ઓર ઇસિકે ઇશ્કસે દર ગુઝરો, હાં અગર કીસી ઓર મઝહબ કા આદમી હોતા તો મુઝાઇકા નથા, કયું કે ઓર મઝાહીબમે ઝુલ્મ ઓર ઇન્સાફી ઓર બે રેહમી નહિં લિહાઝા ઇન તમામ બાતોંસે પતા ચલતા હય કે ઇસ્લામ એક ઝુંટા મઝહબ હય, અબ તુમકો લાઝીમ હય કે ઇસ મસનુઇ મઝહબ કે દિલદાદોં કે ખિયાલ કો દિલસે નિકાલ કર અપને સચ્ચે મતકી તાઇદ કરો,

ઓહીની—દેખો બહેન ચંપા તુમ જો કેહતી હો કે ઇસ્લામ કત્લો ગારતકી તાલીમ દેતા હય, ઓર તુમને ઉસકા સુબુત આયતા શરીફસે દીયા હય, તો તુમ ફિલ હકીકત ઇસ આયતા કા મતલબ નહિં સમઝીં, ઓર ન યે એ તેરાઝ તુમ્હારા હય, બલકે યે એ તેરાઝ અમનસોઝ, હટ ધરમી, કોમે આરયા કા હય, જીસને કે ઇસ આયતા શરીફા કે અસલી મતલબકો છોળ કર ઇસ્લામ કે બદનામ કરને કે લીએ દુસરા મતલબ લેકર અપની જેહાલતકા સુબુત દીયા હય, દેખો મેં અબ તુમકો ઇસકે મતલબસે આગાહ કરતી હું.

ઈસ આયતા શરીફાસે પેહલી આયતું કે મુતાલિએસે પતા ચલતા હય, કે યે હુકમ ઉન કુફ્ફાર કે વાસ્તે દીયા હય કે જીન્હોંને મુસલમાનોંસે વાઅદે કીયે થે, કે હમ તુમ્હારા સાથ દેંગે, ઓર તુમકો કત્લ ન કરેંગે, યા ચું કે અય્યામે હજ મુતબરરકા ખિયાલ કીયે જાતે થે, ઈનિમેં લડાઈકો સખ્ત ગુનાહ સમઝા જાતાથા, ઈસિવાસ્તે ખુદા હુકમ કરતા કે અગર વોહલોગ તુમસે વાદા ખીલાફી કરકે તુમ્હારે આદમીયોંકો કત્લ કરના શુરૂ કરેં, યા અય્યામે હજમેં તુમકો કતલ કરેં. તો તુમ ચાહે અય્યામે હજમેં યા ઓર કીસી વકત ગરઝ જીસ વકત ચાહો. અપની હીફાઝતકે લીયે, ઉનકે મકાતીલેકા જવાબ મકાતિલેસે દો. યાની જીસ વક્ત ચાહો ઉનકો કત્લ કરો.

અબ અગર ઈસ્લામકા કત્લકાહી હુકમ હોતા ઓર વાદા ખિલાફી ઓર બે ઈન્સાફીકી હી તાલીમ હોતી તો લાઝીમ થા કે જીન મોઅરરીખીન (ઈસ્લામીને જો અપને મઝહબકી તારીફકી બીના પર) ને હઝરત ઉમરકા વોહ વાકેઆ કે જીસકો મેં તુમ્હારે સામને પેશ કરતી હું. ઉસકો સફહએ હસ્તી સે મીટા દીયા હોતા, લેકીન જબકે ગેર મઝાહીબ કે મોઅરરખીનને બા વુજુદ અપની સલતનત હોનેકેભી ઉસકો કાયમ રખાતો માલુમ હોતા હય કે ઈસ્લામસે બઢકર સચ્ચા ઓર ઈન્સાફ પસંદ ઓર રેહમદિલ કોઈ મઝહબ નહિં હો સકતા,

સુનાંચે, એક તારીખમેં હય કે હઝરત ઉમરકી ખીલાફત કે ઝમાનેમેં એક જહાદમેં ફતેહકે મવકે પર કુછ લોગ કેદ હોકર આએ ઈનિમેં એક લળકા યહુદીકા ગીરફતાર હોકર આયા, જીસકી

ઉમર કીસી સુરતમેં અઠ્ઠરા સાલસે ઝાઇદ નથી, અયસેતો હઝરત ઉમરને હુકમે કત્લસે પેહલે સભી કો દાવતે ઇસ્લામ દી, લેકીન ઇસ લળકેસે ફરમાને લગે કે અય જવાન દેખ મુજકો તેરી નવ જુવાની પર રેહમ આતા હય, ઇસ્લીયે મેં ચાહતા હું કે તુજકો કીસી સુરતસે બચાલું. લેકીન મેં કવાઇદસે મજબુર હું.

મેં ફીર તુજસે કેહતા હું કે તુ અપની જવાની પર રહેમ કર ઓર ઇસ્લામ કુબૂલ કરલે. લેકીન વો લળકા ન માના ઓર ઇસ્લામસે કત્લકો તરજીહદી, જબકે વોહ લોગ કે જીન્હોને દાવતે ઇસ્લામકો ન કુબૂલ કીયા, ઓર કત્લ હોગએ ઓર જબ ઉસકી બારી આઈ. લિહાઝા હઝરત ઉમર ફારૂકને ફરમાયા કે અય જવાન અગર તેરી કોઈ ખ્વાહીશ હો તો ઉસકો બ્યાન કર તા કે પુરી કી જાએ.

જવાન—ખલીફા, મેરી ઓરતો કોઈ આરઝુ નહિં, સીર્ફ પાનીકી ખ્વાહીશ હય, ચુનાચે ઇસકે સામને પાની પેશ કીયા ગયા, લેકીન વોહ લળકા પાનીકા ગલાસ મુંહકો લગાતા હય ઓર હટાતા હય, ઇસી મઆમલેમેં નીસ્ફ ઘંટા ગુઝર ગયા. તો હઝરત ઉમર ફારૂકને ફરમાયા કે અય જવાન તુ કયું નહિં પાની પીતા તાકે ફીર હમકો જલદી ફુરસત હો, લળકેને કહા રે ખલીફા મેં ખોફ કરતા હું કે અગર મેંને ગલાસ મુંહકો લગાયા, ઓર આપને તલ્વાર મારદી, તો મેરી હસરત ન પુરી હોગી, અગર આપ યે કસમ ખાલેં કે જબતક તુ ઇસ પાનીકો ન પીએગા મેં તુજકો કત્લ ન કરૂંગા, તો અલબત્તા મેં પાની પી લુંગા.

સુનાયે. હઝરત ઉમર ફારૂકને ફરમાયા કે મુજકો કસમ હય, ઉસ ઝાતકે ઈઝઝતો જલાલ કી કે જીસને મુજકો પયદા કીયા જબ તક તુ ઈસ પાનીકો નપીએગા મેં હરગીઝ તુજકો કત્લ ન કરૂંગા ઈન અલફાઝરેકો સુનતેહી લળકેને પાની ઝમીનપર ફેંક દીયા.

જીસ વક્ત લળકેને પાની ઝમીનપર ફેંક દીયા ફવરન હુકમ હુવા કે ઈસ લળકે કો છોળદો, ચુંકે મેં કસમ ખા ચુકા હું ઈસ્લીએ અબ મેં ઈસિકો કત્લ નહિં કર સકતા, ઈસ વાકેએ કો દેખકર ફવરન વોહ લળકા ઈમાન લે આયા, ઓર કેહને લગા કે ખલીફા મુજકો સીર્ફ ઈસ પાક મઝહબકા ઈમતેહાન મનઝુર થા.

દેખો બહેન ઈસ વાકએસે ઈસ્લામકી સચ્ચાઈ ઓર વાદા વફાઈ ઓર રેહમકા પતા ચલતા હય.

ચંપા—વાકઈ બહેન મેં ગુમરાહી મેંથી, લેકીન મેરી ગુમરાહી ઉસ વક્ત દુર હોસકતી હય, કે જીસ વક્ત તમામ ઈલિઝામાતકા માકુલ જવાબ પાઉં.

મોહીની—સુનો ઓર ગોરસે સુનો તુમને જો ગોસ્તખોરીકી બાબત કહા હય, ઓર ઈસિકા ઈલિઝામ કુરઆને શરીફ પર રખા હય, તો અવ્વલ મુજકો વો આયાતો શરીફા બતલાવો કે જીસસે ગોસ્ત ખોરીકી તાલીમકા સુબૂત હો, ફીરમેં ઈસકા જવાબ આપકો દુંગી, રેહા ગેર મઝહબકા દિલદેના તો મેં ઈસિમે મજબુર હું ઈસ્લીયે કે દિલકે આને કે વાસ્તે મઝહબ વગયરાકી ઝુરૂરત નહિં.

ચંપા—બ્હેન મેં તુમ્હારી કીસી એક બાત પરભી અબ એતિરાઝ નહિં કર સકતી. બલ્કે તુમ્હારી તમામ બાતોંકો બદિલ તસ-લીમ કરકે તુમ્હારી મદદ ઓર કામયાબીકા બીડા ઉઠાતી હું.

(અબ હમ અપને નાઝરીનકો હોસ્ટપીટલકી તરફ કુચ્છ દેર કે વાસ્તે મુતવજ્જેહ કરાના ચાહતે હેં.

ઈસ વક્ત દિનકે નવ બજકે તીસ મીનીટ હોચુકે હેં, હમારે મિસ્ટર સલીમ હોસ્ટપીટલ આનકર કીસીકે ખેર મખદમ કે મુન તઝીર હેં ઓર ઈસ તરહ મિસ્ટર મેહમૂદસે સરગ્ગરમે કલામ હેં.

સલીમ—પ્યારે દોસ્ત વાકઈ મેં તુમ્હારે ઈસ એહસાનકા કીસ ઝબાંસે શુક્રીયા અદા કરૂં. જો તુમને મેરે સાથ કીયા ગોયા તુમને મેરે તને મુરદામેં દુબારા રૂહ ડાલદી ઓર મેરે મરઝે લાઈલાજ કે વાસ્તે મસીહાઈકા કામ કરગએ.

મેહમૂદ—દોસ્ત તુમ મુજકો બેહદ શરમીન્દા ન કરો, કયું કે મેંને તુમ્હારે સાથ કોઈ અયસા કામ નહિં કીયા કે જીસકો તુમ અચ્છા કેહ સકો, બલકે મેં એયસા ના લાયક હું કે દોસ્તી કા હકભી અદા કીયા જાએ તો વોહ ગોયા આપકે નઝદીક એહ સાન હો ગયા.

સલીમ—નહિં, નહિં, પ્યારે યે તુમ્હારા ખિયાલ હય, ઈસલીયે કે તુમને વાકઈ ઈસ વક્ત મેરે સાથ વોહ હમદરદી કી જો એકમાં, અપને ચહીતે ફરઝંદ (તીફલે શીરખ્વાર) કે સાથભી નહિં કર સકતી.

મેહમૂદ—અચ્છા ઇન ઝગડોંકો છોડયે ઓર ફરમાઇયે કે જીસ વક્ત એક માશુકા ઓર હમારી ભાવજ આએંગી. તો આપકે પાસ ઉનકી નઝરાને કે વાસ્તે કોનસા બેશબહા તોહફા હય કે જીસકો આપ ઉનકી ખીદમતમેં પેશ કરેં ગે.

સલીમ—પ્યારે મેરે પાસ બજુઝ દિલ ઓર કૌનસા તોહફા હય, કે જીસકો મેં ઉનકે પેશ કર સક્તા હું ઓર વોભી ઉન્હોંને પેહલેહી રોઝ બતોર નઝરાને કે કુબૂલ ફરમાલીયા.

અભી યે દોનોં ઇન્હીં બાતોંમેં મશગુલથે કે ઘડીને ટનટન, દસ બજા દીયે.

મેહમૂદ—લેકીન ભઈ ઇસિ વક્તભી કોઈ તોહફા દેના ઝુરૂરી હય,

સલીમ—જાન હય.

કેહકર જો ચોંકકર દેખાકે તો ઘડીમેં દસ બજકર પાંચ મીનીટ હો ચુકે હેં જીસકો દેખકર સલીમ બેતાબ હોકર બોલા.

સલીમ—ભઈ મેહમૂદ કયા વાકઈ આજ મોહીની આનેવાલી હય યા મઝાક.

મેહમૂદ—અરે, મઝાક કયસા,

સલીમ—આપને તો ફરમાયા થા કે વોહ ઠીક દસ બજે પર યહાં આ જાયગી; લેકીન ઉસકા તો પતા ભી નહિં.

× × ×

(અબ ઝરા હમારે નાઝરીન મોહીની કી તરફ મુતવજ્જેહ હોં) અભી મોહીની અપની સહેલી ચંપાસે બાતેં કર રહીથી કે હીરાલાલને ઉસે આવાઝદી,

હીરાલાલ—મોહીની, બાવુજુદી કે તુમકો માલુમ હય કે ડાકટર સાહબકે યહાં દસ બજે પહોંચનેકી તાકીદ હય લેકીન તુમતો અયસી બાતોમે મેહવ હોકે સવાદસ હોગએ, ઓર તુમકો ખબર નહિ ચલો અબ જલદી ડાકટર સાહબ કે યહાં ચલો, દેર ન કરો, કયું કે ફીર વોહ અને મકાનકો ચલે જાએંગે,

મોહીની—અચ્છા.

કેહકર ચંપાસે રૂખસત હાસીલ કરકે મોટરમેં સવાર હોગઇ. અબ નાઝરીન હોસ્ટપીટલકી તરફ મુખાતીબ હોં.

મેહમૂદ—મુમકીન હય કીસી ખાસ વજેહસે દેર હોગઈ હો. ઝરા સબ્ર કરો આએગી, ઝુરૂર આએગી,

સલીમ—સબ્રકી કોઈ હદભી હો, યા સબ્રહી કરતે કરતે ઉમ્ર ગુઝર જાએ, લો સવાદસ તો હો ચુકે. અબ કબ આએગી કયા કયામતમેં આએંગી,

મેહમૂદ—પ્યારે ઝીયાદા સબ્ર નહિં, સીર્ફ પંદરા મીનીટ સબ્ર કરો,

સલીમ—નહિ. અબ મુજકો માલુમ હોતા હય કે તુમને મુજે વહાંસે

લાનેકે વાસ્તે યે સીર્ફ ચાલ ચલીથી, ઓર ઇસીલીએ કે મેં વહાંસે આનકર કામયાબ ન હો જાઉ.

મેહમૂદ—તો કયા મેં આપકા દુશ્મન હું કે જો આપકી કામયાબીમેં હાઇલ હોતા,

સલીમ—નહિં. દુશ્મન નહિં બલકે આપસે મેરી બેતાબી ન દેખી ગઈ.

મેહમૂદ—નહિ યે તુમ્હારા ખિયાલ હય, તુમસે મેંને સચ કહા હય દેખીયે અબવોહ આયાહી ચાહતી હય,

સલીમ—ખેર માલુમ હુવા કે તુમને મુજે ધોકા દીયા, ઓર દેરહે હો, લિહાઝા અબમેં જાતા હું. કેહકર મિસ્ટર સલીમ ઉઠેહી થે કે અચાનક એક મોટર આઈ—જીસસે મિસ્ટર હિરાલાલ ઓર મોહીની ઉતરે,

(રાવી. વાકઈ ઇસિવક્ત હમારી મોહીની કી કુદરતી કશિશને મિસ્ટર સલીમકો મોહીની કે ઇસિતિકબાલ કે વાસ્તે ખળા કીયા થા.

નાઝરીન મોહીનીકે સાથ મોહીનીકે ભાઈ હીરાલાલ મમજુદ હેં ઇસલીયે યે દોનોં આશિકો માશુક કે દરમીયાન કોઈ ગુફતગુ કોના મુમકીનહી નહિં ઇસ્લીયે ઇનકો હોસ્ટપીટલ હી છોડતેં હેં ઓર હમ રૂખસ્ત હોતે હેં ઓર ફીર કીસી ઓર વક્ત હાઝીરે ખીદમત હોંગે, અસ્સલામોઅલયકુમ

બાબ છઠ્ઠા.

ઇસવક્ત શામ કે પાંચ બજચુકે હેં, હસીનાને જહાં અપને પુર લુત્ફ નઝઝારેસે આશિકોંકે દિલોકો બેચેન કર રહે હેં.

હમારે સલીમ સાહબ ભી બગરઝે જમાલે મેહબુબા ઇસવક્ત મઅે અપને ચન્દ દોસ્તોં કે વિકટોરીયા ગાર્ડનમેં જો નદી કે કનારે પરવાકે હય એક બેંચ પર રોનક અફરોઝ હેં, ઓર ઉનકી બરાબર કી બેંચ પર એક હિન્દુ હસીન દોશીઝા મઅે અપની સહેલી કે ઇસિ તરફ ડાકટર મેહમૂદ સે મેહવે ગુફતગુ હય,

મેહમૂદ—કહીયે અબ આપકી તબીઅત કયસી હય. (ઓહો ગાલેબન યેતો હમારી હીરવીન કી સહેલી ચંપા ઓર મોહીની હેં,

મોહિની—જનાબ કી ઇનાયત હય,

મેહમૂદ—અબ તો કોઈ શીકાયત નહિં,

મોહીની—અગર આપ જયસે કાબીલ ડાકટરકા ઇલાજ કરાયા જાયગા તો ફીર કયુંકર શીકાયત રેહ સકતી હય, ઓર ઉસ સુરતમેં જબકે મરીઝકા ઉસકે હસ્બે મનશા ઇલાજ હો. લેકીન શફાતો ઉસી વક્ત હો સકતી હય, કે જબ પુરી તોર પર ડાકટરકી કોશીશ હો.

મેહમૂદ—તો કયા આપકો યકીન હય કે મેં આપકે મરઝમેં કાફી કોશિશ નહિં કર રહા,

ચંપા—ફિલ હકીકત. ડાકટર સાહબ જો ઇનકો મરઝ હય, ગાલેબન વોહ આપકી સમજમેં નહિં આયા, વરના આપકી કોશિશ તો ઝાહેદ હય, ઓર ઇનકી સેહતસે પતા ચલતા હય કે આપને ઇનકે મરઝ કો પાલીયા. લેકીન પુરે તોરપર નહિ, ગુસ્તાખી મુઆફ.

મેહમૂદ—ઇસમેં ગુસ્તાખી હીકયા હય, (ઔર તજાહિલ આરેફા-નાસે) ભાઈ વોહ કયા મરઝ હય કે જીસકી મેં તશખીસ ન કર સકા.

(મસલેહતે વક્ત દેખકર હમારે નાવિલકે હીરો મીસ્ટર સલીમ કે દોસ્ત મીસ્ટર કુતૂબ, મી. યુસુફ. ઔર નાસિર વગયરાભી યે કેહકર ચલેગએ કે ભાઈ હમકો એક ઝુરૂરી કામ હય લિહાઝા હમ લોગ જાતે હેં.

સલીમ—ભાઈ મેહમૂદ કયા તુમકો ખુદા વન્દે આલમને મેહઝ ઔરતોં કેહિ ઇલાજ કા તમગા દીયા હય, ઔર મરદોંકો આપકી ઇનાયતસે મેહફુઝ રખા હય,

મેહમૂદ—ભાઈ યે કયું.

સલીમ—ઇસ્લીયે કે મેં રોઝ આપકો અપની હાલત દિખલાને આતા હું લેકીન મુજકો જવાબ નહિ મીલતા મગર ખુબસુરત હસીન નવજવાન દોશી ઝાઓંકી તરફ બહોત જલદ મુતવજેજહ હો જાતે હેં.

મોહીની—જનાબ ખુબસુરતોં મેં તો આપભી દાખીલ હેં.

સલીમ—કાશકે અગર મેં ખુબસુરત હોતા તો આજ મેરા દિલ ઇસ તરહ કીસી કે તીરે નઝરસે ઘાઇલ ન હોતા, બલકે મેં ભી સેંકડોં દિલોંકો ઘાયલ કર દેતા.

ચંપા—જનાબ ગુસ્તાખી મુઆફ હો. એહલે કમાલ અપને આપકો એહલે કમાલ નહિં કેહતે, લેકીન ઉનકી કદ્ર વોહી લોગ જાનતે હેં, જો ઉનકે કીસી કમાલ કે ગરવીદા હો ચુકે હેં.

સલીમ—નહિં સાહબ યે આપને તાનાઝની કી ભલા કહાં મેં ઔર કહાં કમાલ,

મોહીની—જીસ કમાલસે જનાબકો ઇનિકાર હય ઉસ કમાલને તો એક ઝમાને કો દીવાના બના રખ્ખા હય અગર ખુદા આપ પર વો કમાલ ઝાહીર કરદે તો ઓર આપ ઉસ કમાલ કો બખુબી અપને આપ મેં દેખલેં તો ગાલેબન શકલે ઉસ્શાકભી નઝર ન આયગી.

સલીમ—વાકઈ મેં તો અપને વાસતે ઇસ શેઅરકો બહોત પસંદ કરતા હું. ઓર યકીન કીજીયે કે મેં ઇસકા મીસ્દાક હું.

(શેઅર)

ન કીસીકી આંખકા નુર હું ન કીસીકે દિલકા કરાર હું
જો કીસીકે કામ ન આ સકે મેં વોહ એક મુસ્તે ગુબાર હું.

ઓર આપ મુજકો હસીન બતલાતી હેં.

મોહીની—જનાબ આપકી કદ્ર વોહી જાન સકતી હય, કે જીસકો આપને અપને એ રેહમી કે તીરે નઝરસે ઘાયલ કીયા હો,

સલીમ—મેંનેતો આજ તક અયસા ઝુલ્મ હી નહિં કીયા, બલકે ઓર મેરે હી નાઝુક દિલ પર કીસી આપ જયસી માહવશને ફતેહ પાકર ઝુલ્મકા બાઝાર ગર્મ કરદીયા હય,

મોહીની—અચ્છા કયા આપ બતલા સકતે હેં કે વો કોન હય, જીસને આપકે દિલપર કબઝા કરકે હર તરહ કે ઝુલમો સીતમ આપપર તોડને શુરૂ કર દીયે હેં, મુમકીન હય કે મેરી સીફારિશ સે દિલ વાપસ આ જાએ ઓર આપ ઝુલ્મો સીતમ સે નજાત પાએં.

સલીમ—ખુબ યે એકહી હુઈ બકવલે શાઇરિ.

(શેઅર)

દિલ ચુરાયા હય મેરા તુમને ભરી મેહફિલમેં
ઓર કેહતે હો કે હય શુબ્હા તુમ્હારા કીસપર.

મોહીની—શરમીન્દા હોકર, હેન્ડવાચ દેખકર ઓહો સાત બજ ચુકે અચ્છા અબમેં ઇજાઝત ચાહતી હું.

સલીમ—ભલામેં કયુંકર ઇજાઝત દે સકતા હું.

મોહીની—સબ્ર કીજીયે, ઇનશા અલ્લાહો તઆલા સબ કામ ઠીક હો જાયગેં, અબ અગર ઝીન્દગી બખેર હય તો કલ સુબ્હ ઝુરૂર મુલાકાત હોગી.

યે કેહકર મોહીની અપની રાઝદાર સહેલી ચંપા કો લેકર મોટરમેં બેઠકર અપને મકાન કો રવાના હુઈ મગર દિલમે સલીમકી મુલાકાતકી બાહમી ખુશી ઓર સાથ હી જુદાઇ કા સખ્ત રંજ લેકર.

ઇધર હમારે મીસ્ટર સલીમભી મએ અપને દોસ્ત ડાકટર મિસ્ટર મેહમૂદ કે કીસીકી જુદાઇ મે બચશ્મે પુરનમ મોટરપર સવાર હોકર અપને મકાનકો રવાના હુવે, મગર દિલમેં મોહીની કી મુલાકાત કા ઇશતિયાક લીયે હુવે.

નાઝરીન અબ હમભી રૂખસત હોતે હેં કલ સુબ્હકો ઇનશા અલ્લાહો તઆલા ફિર મુલાકાત કરેંગે અચ્છા લીજીયે ખુદા હાફીઝ.

બાબ સાતવાં.

હીરાલાલ કા બંગલા.

(શેઅર)

હોકર અસીર દામે મોહબ્બત કે અય અજલ
બેહલા રહે હેં દિલકો હમ આપસ કી છેડ સે

ઇસ વક્ત રાત કે નવ બજ ચુકે હેં માહતાબ આલમ તાબ આલમે તારીકકો મુનવ્વર કરને કે લીયે બડી સુરઅત સે સફર કરતા નઝર આ રહા હય, ઔર અપની નુરાની ઝીયાઓંસે ફરશે દુન્યાકો ચકાચોંદ કર રહા હય, સીતારે ભી અપની મધ્ધમ શોઆઓં સે મનાઝીરે કુદરતકા સુબુત દે રહે હેં, સડકોંપર બનીએ નવકી આમદો રફ્ત સે અજીબ મનઝર નઝર આતા હય.

ઇધિર હમારે નાવિલ કી હીરોયન મોહીની અપની સહેલી ચંપા સે ગુઝીસ્તા મામલાત પર ખુદા જાને કયા બેહસ કરી રહી હય, આઇયે નાઝરીન ઝરા ચલ કર હમ ભી સુનેં.

ચંપાઃ—બહેન મોહીની, તુમ્હારી ઉસ રોઝકી ગુફ્તગુસે વાકઇ મેં જહાલત સે રોશનીએ ઇલ્મ મે આઇ,

મોહીનીઃ—ઇસ્સે કયા મતલબ.

ચંપાઃ—યાની મેં અબ ઇસ્લામી તાલીમ કે મુકાબલે મેં વેદક તાલીમકો મેહઝ ના કીસ, બલ કે પુર અઝ જહાલત તાલીમ ખ્યાલ કરતી હૂં.

મોહીનીઃ—વોહ કયું કર.

ચંપાઃ—ઇસ્લીયે કે અબ જબકે મેંને ઇસ્લામી કુતુબ કા મુતાલેઆ કીયા તો મુજકો પતા ચલા કે ઇસ્લામ વાકઇ કાબીલે કુબૂલ

મઝહબ હય, ઔર ઇસિ મઝહબ સે બઢકર તેહઝીબ, સદાકત, રેહમદીલી, ઇન્સાફ કીસી ઔર મઝહબમેં નહિં, જીસસે પતા ચલતા હય કે યકીનન અગર હક મઝહબ હય તો સીર્ફ. ઇસ્લામ ઔર બાકી સબ મઝહબ બાતીલ હેં. લિહાઝા અગર ઇસિ બર ગુઝીદા ઔર સચ્ચે મઝહબ કે બારે મેં યું કહા જાએ. (ઈં નાસીખો અદયાન દીગર હસ્ત બજા હસ્ત.) યાની યે મુકદ્દશ મઝહબ દુસરે બાતીલ મઝહબોંકો મીટાને વાલા હય, ઔર ઇસિકા દુસરે બાતીલ મઝહબ કો બરબાદ કરના હક બજાનીબ હય, ઔર અગર ઇસિકે બારે મેં યે કહા જાએ તો ગલત ન હોગા, બહેન મોહિની વાકઈ મેરે દિલમેં ઇસ્લામકી સચ્ચી કશીશ કુચ્છ અયસા અસર કર ગઈ. કે મેં અગર ઇન બે દીન વાલે દેંન કે ફન્દે મેં ન હોતી ઔર આઝાદ હોતી તો ઝુરૂર ઇસિ સચ્ચે મઝહબ ઇસલામ કો કુબૂલ કર લેતી. ઔર જુર્મે અઝીમસે નજાત પાતી, મગર ઇસ વક્ત મજબુર હું કે આઝાદ નહિં. તાહમ ઉસ માલીકે હકીકીસે મેરી યેહી રોઝો શબ દુઆ હય કે વોહ મુજકો ઇસ અઝાબે અઝીમસે બચાએ ઔર મએ મેરે વાલે દેંન કે બહોત જલ્દ દાએરએ ઇસ્લામ મેં દાખીલ કર દે.

મોહીની:—આમીન.

ચંપા:—બહેન વાકઈ, હમારે હોનેવાલે બેહનોઈ હેં તો ખુબસુરત ચુલબુલે જવાન,

મોહીની:—(શરમીન્દગી કે લેહજે મેં,) મેં ખુદાસે દુઆ કરતી હું કે ખુદા તુમકો ભી તુમ્હારે હી માનીંદ કોઈ ખુબ સુરત, નાઝુક બદન,ચુલબુલા, નવજવાન આશિક અતા ફરમાએ કે જો હર વક્ત તુમ્હારી ખુશી ઔર દિલદહી કરતા રહે. તાકે

તુમ ભી ઇશ્કકી નેઅમતોં કી કદ્ર કરો, ઓર અપને આપકો એશો આરામ કે પુર લુત્ફ ઝાએકોંસે ઓર આગોશે મોહબ્બત કી મુકમ્મીલ બરકતોંસે માલામાલ હોકર ઉસ બાગબાને કુદરતકા સચ્ચે દિલસે શુકરીયા અદા કરો, ઓર હમેશા ઉસકી બારગાહ મેં સરબ સીજદા રહો. લેકીન...

ચંપા:—કયું બહેન મોહીની, લેકીન કેહકર કયું ખામોશ હો ગઇ.

મોહીની:—કુચ્છ નહિં.

ચંપા:—આખીર કોઇ વજેહ, જો નહિ કેહતી.

મોહીની:—બહેન ચંપા અગર બુરા ન માનો ઓર મેરી નસીહત પર હમેશા કાયમ રહનેકા વાદા કરો તો મેં કહું.

ચંપા:—કહો બહેન કહો, વોહ કોનસી બાત હય જો આજ તક મેંને નહિં સુની ઓર ઉસપર અમલ નહિ કીયા. કયા તુમ યે ખ્યાલ કરતી હો કે તુમ કહોગી ઓર મેં ઉસકો ઠુકરા દુંગી, હરગીઝ નહિં મેં કસમ ખાતી હું અયસા કભી ન કરૂંગી.

મોહીની:—અચ્છા સુનો, ઓર યાદ રખ્ખો, તુમ્હેં માલુમ હય કે યે દુન્યા, ફાની દુન્યા હય, યહાં કે એશો આરામ નાપેદ હેં, યહાંકી તમામ ચીઝેં રફતની હેં ઇનિસાન કી હસ્તી હુબાબ આસા હય, ગરઝ ઉસકી ઝાત કે સીવા તમામ મખલુક ઓર મખલુકકે આરામ બેસુદ હેં ફકત રેહનેવાલા ઉસીકા નામ હય.

મગર ખુદા જાંને ખુદા કે બન્દે યે બાતેં મુકમ્મીલ તોરસે સમજનેકા ઇકરાર કરતે હેં, ઓર ઇસ કે બર અકસ કામ કરતે હેં, ઓર હમ તુમ ગરઝ જીસકો દેખો, તમામ હી એશો આરામ કી તરફ માઇલ હોકર, ઓર અપની ખ્વાહિશે નફસાનીકી ખાતર

ન કરને કે કામ કર બેઠતે હેં, લિહાઝા મેં તુમસે યેહી કેહના ચાહતી હું કે બ્હેન અગર ખુદા વન્દે આલમ મેરી દુઆ કુબૂલ કરલે, ઓર તુમકો તુમારી તબીઅત કે મુવાફીક ગોહરે નાયાબ અતા ફરમાએ તો કહીં અયસા ન કરના કે ઉસ વાહેદુલ વુજુદકી પરસ્તીશસે મેહવ હો જાવ.

ચંપાઃ—પ્યારી બહેન યે કયું કર હો સકતા હય કે જીસને હમારી ખાતીર દુન્યામેં તરહ તરહ કે આરામ તરહ તરહ કે એશ મોહય્યા કરદીયે, ઓર બાવુજુદ ઈન તમામ નેઅમતોંસે બારવર હોતે હુવે ભી ઉસકી ના ફરમાની કરેં. ઓર શુક્ર કે તોહફેસે મેહરૂમ રહેં નહિ બ્હેન નહિ, અયસા હરગીઝ નહોગા.

મોહીનીઃ—આમીન.

ચંપાઃ—શુકરીયા.

મોહીનીઃ—અચ્છા બહેન અબ ઉઠઠો, ચુંકે રાત કે કરીબ દોબજ રહેં. હેં અલાવા નીંદ ભી આ રહી, હય લીહાઝા ચલકર આરામ કરેં. યે કેહકર હમારે નાવિલકી હીરોયન મોહીની ઓર ચંપા દોનોં અપને કમરે, મેં જાકર આરામસે સોગઇ ઓર સુબ્હ ઉઠતેહી નાશ્તે વગયરા સે ફરાગત હાસીલ કરકે, મોટર પર સવાર હોકર, બાગકો, ચલી ગઇ,

વિકટોરીયા ગાર્ડન.

યહાં હમારે મીસ્ટર સલીમ, કીસી આને વાલે માશુક કે ઈન્તેઝારમેં પરેશાન થે કે યકાયક એક મોટર આનકર રૂકી, ઓર ઉસમેં સે દોમેહજબીન બજે નાઝો અદાસે ઉતર કર હમારે નાવિલ કે હીરો. મીસ્ટર સલીમ કે બરાબર વાલી બેંન્ચ પર આકર બેઠ ગઇ.

ઓહો યે તો પ્યારી મોહીની ઓર ઉસકી સહેલી ચંપા હય.

સલીમઃ—કહીયે મલેકએ મલાહત, આપકે મીઝાજ તો અચ્છે હેં.

મોહીનીઃ—જનાબકી દુઆ ચાહીયે,

સલીમઃ—(મુસ કુરાતે હુવે,) રાત તો ખુબ આપને ઝખમી જીગર પર તીર મારા, યાની તસલ્લી દીયે બગેર તશરીફ લે ગઇ.

મોહીનીઃ—(શરમી-દગીસે.) મેં બસદ ઇજઝ અપની ગુસ્તાખી કી મુઆફી ચાહતી હું.

સલીમઃ—ભલા પ્યારી. કહીં એક ગુલામ અપને બાદશાહકો કયું-કર ખતાવાર કરાર દેકર મુઆફી દે સકતા હય,

મોહીની—યે આપ કયા ફરમાતે હેં. વાકઇ મેંને જીસ રોઝસે આપકો દેખા હય, અપની જાન, ઓરે દિલકો આપ પર કુર-બાન કર ચુકી હું. ઓર સર આંખોંસે આપકી ઝર ખરીદ લોંડી બન ચુકી હું.

સલીમ—પ્યારી યે તુમ કયા કેહતી હો, મેંને જીસ વક્ત શામકો આફતાબ ગુરૂબ હોતે હુવે આપકા હુસ્ન. આપકી અદા-એં, આપકે લાંબે લાંબે કાલે કાલે ઘુંઘરીલે બાલ દોનો શાનોં પર પડે હુવે. ઓર સુર્ખ કમીસ. સીયાહ સાડી ઝેબતન કીયે હુવે, બરામ્દેમે આન કર ખડી હુઇ. ઓર લાઇટકા અકસ આપકે રૂએ મુનવ્વર પર પડતે દેખા તો સો જાનસે આપ પર અપની બેશબહા દિલ જયસી ચીઝ કો કુરબાન કર બેઠા. ઓર આપકી ગુલામી કુબુલ કરલી.

ચંપા—(દરમીયાન દખ્લ દેતે હુવે) ખુબ સાહબ, ગુલામીકા સીલ સીલા ખુબ ચલા, ગોયા એક દુસરેકા ગુલામ હો ગયા.

સલીમ—(ચંપાસે મુખાતીબ હોકર) ખુદા આપકોભી મુજ જયસા

ગુલામ-બલ્કે મુજસે જયાદા હસીન તાબેદાર ગુલામ અતા ફરમાએ.

મોહીની—આમાન.

ચંપા—(નીચી ગરદન કરકે શરમાતે હુવે.) ભાઈ સાહબ ફરમાઇગે કે શાદી ખાના આબાદીકી શીરીનીકા કબ તક ઇન્તીઝાર કીયા જાએ.

સલીમ—યે અમ્ર મેરે ઇખ્તીયારમેં નહિં. બલ્કે મેરે દિલ કી માલીક ગુજરાત કી હુર મોહીની કે ઇખ્તીયારમેં હય.

ચંપા—બોલો બ્હેન કબતક ઇન્તીઝારમેં રખોગી.

મોહીની—મુજકો અપની ભાવજ કી તો મુતલક પરવાહ નહિં. લેકીન તા વક્તીયા પરમાત્મા મુજકો ઇસ ઝાલીમ યાની ભાઈ કી કેદસે ન રીહા કરદે. ઉસ વક્ત તક યે અમ્ર મુમકીન નહિં.

સલીમ—આહ પ્યારી, ઉસસે રીહાઈ પાના તો મુમકીન હી નહિં.

ચંપા—તો કયા બેહન મોહીનીસે આપકી મુલાકાત મુમકીન થી.

સલીમ—હરગીઝ નહિં.

ચંપા—બસ ખ્યાલ કર લીજીયે, કે જીસ પરમાતમાને આપ દોનોં કે દરમીયાન રીશ્તએ ઉલફત કાયમ કરકે એક દુસરે સે મીલા દીયા, વોહી ઇસ કોભી અનકરીબ હી મુમકીન કર દેગા.

(રાવી=વાકઈ હમ ચંપાકી ઇસિ મનતીકાના બેહસકી દાદ દેતે હેં. ઓર ઇસકી અકલે સલીમપર આફરીન કરતે હેં.)

સલીમ—વાકઈ ચંપા તુમ બળી હોશીયાર ઓર અકલમંદ હો, મેં પેહલે તુમ્હેં અયસા હરગીઝ ન સમઝા થા.

ચંપા—યે સબ આપ લોગોંકી ઈનાયત હય. વરના બન્દી તો (મન આનમ કે મન દાનમ) કી મીસદાક હય.

સલીમ—ખુબ-યે છુદ્દા હમ હી પર.

ચંપા—ભાઈ સાહબ. ઈસ્મેં ના ગવાર ગુઝરનેકી બાત હી કયા હય, આપકો ખુશ હોના ચાહીયે કે જીનકો તુમ હૌશીયર અકલમંદ તસવ્વુર કરતે હો. વો ભી તુમ્હેં અપના ઉસ્તાદ ગરદાનતે હેં.

સલીમ—ચંપા મુજે બેહદ શરમીન્દા ન કરો, મેં કીસી કાબીલ નહિં.

મોહીની—છોડોજી ઈન ઝગડોંકો, બાગમેં આએ હો, હંસો બોલો. દિલ બેહલાઓ, યે કયા કે ખામખાં એક દુસરેપર એતેરાઝ.

ચંપા—અચ્છા બહેન માફ કરના, મુજસે કુસુર હુવા મુઝે માલુમ નહિં થા કે તુમ્હારે મઝેમેં ખલલ અંદાઝી હોતી હય વરના મેં બાત ભી ન કરતી.

મોહીની—ચંપા આજ તુમ્હેં હો કયા ગયા હય. જો લિહાઝકો બાલા એ તાક રખકર તાનાઝની કરતી હો.

સલીમ—નહિં સાહબ. તાનાઝની નહિં. બલકે હમ તુમકો ઇશ્કો મોહબ્બત કી મંઝીલ મેં મેહવ દેખકર યે રશ્ક કરતી હેં.

મોહીની—રશ્ક કરનેકા સબબ.

સલીમ—સબબ! ઓર કયા સબબ, બસ યેહી કે ઈનકોભી કોઇ મુજ જયસા ચાહનેવાલા મીલ જાય, યેભી હમારી તરહ દિલી જઝબાત કા ઈઝહાર કરકે ઇશ્કકી આગકો શફા કરેં.

મોહીની—ખુબ. યે મેં અબ સમઝી. (ચંપાસે મુખાતીબ હોકર) કયું બહેન ચંપા ઠીક હયના.

ચંપા—(બેહદ શરમાકર.) ખેર બહેન. જયસા આપ સમઝો.

સલીમ—(ઘડી દેખકર.) પ્યારી મોહીની અબ મુજકો ઈજાઝત દીજીયે, ચુંકે ટાઇમ બહોત હો ગયા હય.

મોહીની—આપ જાને કે વાસ્તે તો જા સકતે હેં. લેકીન રોઝાના મુલાકાત કા વાદા કરતે જાઇયે.

સલીમ—અગર પ્યારી ઝીન્દા રહા તો આજ શામકો ઝુરૂર હાઝીરે ખીદમત હો જાવુંગા.

મોહની—અચ્છા.

(**શેઅર**)

જાવો સીધારો મેરીજાં તુમપર ખુદાકી હો અમાં
બીછડે હુવે મીલેંગે ફીર કીસમતને ગર મીલા દીયા.

યે કેહકર મીસ્ટર સલીમ ભી મોટરપર સવાર હોકર મીસ્ટર મેહમુદકે હોસ્પીટલ રવાનઃ હુવે ઓર ઇધર મોહીનીભી અપની સહેલી ચંપાકો લેકર અપને મકાન કો રવાના હુઈ.

બાબખત્મ.

બાબ આઠવાં.

(શેઅર)

નીકલના ખુલ્દસે આદમકા સુનતે આએથે લેકીન
બહોત બે આબરૂ હોકર તેરે કુચેસે હમ નીકલે.
હાય ભાઇ મુજકો કીસપર છોડ ચલે.

નાઝરીન કો યે તો બખુબી માલુમ હી હય કે હસ્બે હીદાયાત ડાકટર મેહમૂદ. કે યહાં મોહીની કી આમદો રફ્ત હોહી ગઇથી.

ઓર યેહી હમ કીસી પેહલે બાબમેં ઝાહીર કર ચુકે હેં. કે અવ્વલ રોઝ જીસ વક્ત મીસ્ટર સલીમ માયુસ હોકર મીસ્ટર મેહમૂદ કે હોસ્પીટલસે જાને કે ઈરાદે સે ખડેહી હુવે થે કે ફવરન મોહીની મએ અપને ભાઈ હીરાલાલ કે આ ગઇ. જબકે હમને ઇસ દોશીઝા કે હમરાહ ઉસકે ભાઈ હીરાલાલ કો દેખા તો યે ખ્યાલ કરકે કે અબ ઇન આશિકો માશુક કો ગુફ્તગુ કા મવકા ન મીલેગા, યે સોચ કર હમ લોગ ચલ દીયે.

હમકો માલુમ નહિં કે ડાકટર મીસ્ટર મેહમૂદ કે હોસ્પીટલમેં ઇન આશિકો માશુકકે દરમ્યાન કયા કયા બાતેં હુઈ. ઓર કયા કયા વાકેઆત ગુઝરે, ચુંકે મોહીની રોઝાના અપને ભાઈ કે હમરાહ દસ બજે કે ટાઇમ પર આતીથી, ઇસ્લીયે હમને વહાં કી ખબર નલી.

અબ હમ અપને નાઝરીન કો એક ઓર તરફ મુતવજ્જેહ કરતે હેં. ઇસ વક્ત દોપહેરકે ઢાઈ બજ ચુકે હેં ગરમીકા મોસમ હય, ધુપ બડે ઝોરોંસે પડ રહી હય, સડકો પર બનીએનવકી આમદો રફ્ત બહોત કમ હય, હમારે ડાકટર મીસ્ટર મેહમૂદને ભી અપના હોસ્પીટલ ખોલ દીયા હય. મગર બવજહે ગરમી કે સખ્ત પરેશાન હેં. ગાહે પંખા ઝલતે હેં. ગાહે ટહલતે હેં ઇનકે બશ્શાસ ચેહરેસે ઝાહીર હોતા હય કે ઝુરૂર યે ભી અપને દિલમેં કોઈ પોશીદા રાઝ છુપાએ હુવે હેં, જીસકા ઇઝહાર ઇન્કે દામનગીર હય, મગર બવજહે શર્મ કે ઓર રૂસ્વાઇકે ખોફસે કીસી પર આશકાર નહિં કરતે, ઓર દીવાનાવાર દિલ હી દિલમેં યે અશઆર ગુન ગુનાતે હેં, અશઆર.

તેરી ચીતવનપે જાન વારેંગે
ઇસ કટારીકો દિલમેં મારેંગે

દિન જુદાઈ કે ભી ગુઝારેંગે
જાન હારેંગે જી ન હારેંગે.

યા કભી ધુપકી શીદ્દતસે તંગ આકર, આસ્માન કી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર યે કેહ ઉઠતે હેં.

અશઆર

ગરમીકે ઈશારેપે પસીના નીકલા
ઈસ તરહા મહીનેકા મહીના નીકલા
દિન રાતમેં પાતે નહિં એક વક્તભી ચેન
યે મોસમે ગરમાતો કમીના નીકલા

યે અશઆરોં સેં ઓર ઝીલ કે અશઆરોં સે પતા ચલતા હય કે ઝુરૂર મીસ્ટર મેહમૂદ ભી કીસી માશુકા કે તીરે નઝર સે ઘાયલ હો ચુકે હેં. ઓર ઉસીકે ફીરાક કી આગમેં જલભુન કર દીવાના વાર યે અશઆર પઢતે હેં ઓર અપને દિલકા ફીરાક કે બોજસે હલકા કરતે હેં તાકે કુછ સીકુન હાસીલ હો.

અભી હમ ઈસી ખ્યાલમે મુન હમક થે કે સામને સે એક નાઝુક ખુબસુરત મોટર આઈ, ઓર આકર મીસ્ટર મેહમૂદ કે હોસ્પીટલ કે કરીબહી રૂકી. ઓર અંદરસે એક હિન્દુ દોશીઝા બહાલતે ઘભરા હટ ઉતરકર મીસ્ટર મેહમૂદ કે બરાબર કી કુરસી પર જલ્વા અફરોઝ હો ગઈ, ઓર ઈસ તરહ હમ કલામ હુઈ, (ઓહો યે તો હમારે નાવિલ કી હીરોયન રૈન કી દેવી મોહીની હય.)

મેહમૂદ—(ચોંકકર) હેં આજ આપ ઈસ વક્ત કીસ વાસ્તે રોનક અફરોઝ હુઈ.

મોહીની—ડાકટર સાહબ, કયા અર્ઝ કરૂં. આજ દો બજે ભાઈ જાન કે કલેજેમેં યકાયક દર્દ હો ગયા, ઓર બેહોશ હો ગએ

હેં, આપ બરાએ કરમ ફવરન તશરીફ લે ચલીયે ઍન ઇનાયત હોગી. મીસ્ટર મેહમૂદને ફવરન ઉઠકર મોટર સંભાલી, ઔર મોહીની કે હમરાહ હીરાલાલ કે મકાન પર પહોંચકર નબ્ઝ દેખી તો હીરાલાલકા ખાતીમા હો ચુકા થા, (ઇન્ના લિલ્લાહે વ ઇન્ના ઇલિય હે રાજે ઉંન.)

અબ મેહમૂદને મોહીનીસે ઇગ્લીશ મેં યું કહાં કે તુમ્હારે ભાઈ હીરાલાલ ખત્મ હો ચુકે તો મોહીની દિલમેં બેહદ ખુશ હોકર ઇશારે ઇશારોંમે હી કેહ ગઈ કે શુક્ર હય મુજકો બહોત જલ્દ રીહાઈ મીલી. મગર બઝાહીર એક ચીંખ માર કર, કેહને લગી. હાએ ભાઈ તુમ મુજકો કીસપર છોડ ચલે.

ઇસિકી ઇસિ આવાઝકો સુનકર ઇસિકી ભાવજ ફુલમનીને ઘરમેં એક કોહરામ મચા દીયા. ઔર આસ્માન, ઝમીન એક કર દીયે.

મીસ્ટર મેહમૂદ ઇન દોનોં કો તસલ્લી દેકર હોસ્પીટલ જાને કો હી થે કે મીસ્ટર હીરાલાલ કા એક હિન્દુ દોસ્ત આ ગયા. લિહાઝા હમારા ઝીઅકલ ડાકટર ઇન દોનોંકો ઉસીકે સીપુર્દ કરકે અપને હોસ્પીટલ રવાના હુવા.

ઇધિર યકેબાદ દીગર સબ મર્દ ઔર ઔરતેં જમા હોગઈ, ઔર બહોત જલ્દ હીરાલાલકી નાશ સતી કરને લેગએ.

હીરાલાલ બહોત બડે રઇસ આદમીથે ઔર અભી ઇનકો મરે હુવે તીસરા રોઝ હી હુવા થાકે હીરાલાલ કી બીવી ફુલ્મનીને ઇસિ ખ્યાલસે કે અગર મોહીની યહાં રહી તો ઝુરૂર ઇસ વેરસે મેં મેરે શરીક હોગી લિહાઝા મોહિની સે ખુબ લડી.

મોહીની ઝારઝાર રોતી હુઇ અપને કમરેમેં ગઈ ઔર અપની

રાઝદાર સહેલી ચંપા (જો કે ઇસીકે ભાઇ કે ઇન્તીકાલકે મવકે પર ઇસકે ઘર આઇથી) ઉસકી સલાહ સે ઇસ મઝમુન કા એક પરચા લીખકર લીફાફે મેં બન્દ કરકે એક બચ્ચે કો દેકર મીસ્ટર મેહમૂદ કે પાસ રવાના કીયા. (રૂકા)

મેરે મોહસીન ડાકટર મીસ્ટર મેહમૂદ સાહબ તસ્લીમ યે તો આપકો માલુમહી હય કે તરસોં મેરે ભાઈ ઇસદારે ફાનીસે સફરકર ગએ, આજ મેરી ભાવજ મુજસે ખુબ લડીં, ઓર બહોત સખ્ત સખ્ત અલફાઝ મેરી શાનમેં અદા કીયે જીનકી વજેહસે મેં અબ અપની ઝીન્દગી પર મોતકો તરજીહ દેતી હું, અગર આપ મેરી ઝીન્દગી ચાહ તે હેં, તો ફવરન ખુફ્યા તોરપર આપકે દોસ્ત મી-સ્ટર સલીમ કોરવાના કીજીયે વરના મેં અપની જાન ખો દુંગી ફક્ત ઝીયાદા નીયાઝ જવાબકી. **મુનતઝર,**

મીસ મોહીની,

---

*　　*　　*　　*

મીસ્ટર મેહમૂદ કો જબ યે લીફાફા લડકે ને દીયા તો ઇત્તિફાક સે વહાં મીસ્ટર સલીમ ભી મવજુદ થે લીહાઝા ખતકી તેહરીર કે મુવાફીક મીસ્ટર મેહમૂદને મીસ્ટર સલીમકો ફવરન હી મોહીની કે ઘરકી તરફ રવાના કર દીયા,

મીસ્ટર સલીમ યહાં ઇસ તરહ આએ કે ગોયા કીસીકા મકાન તલાશ કરતે હેં, મોહીની જો કે ઇનકે ઈન્તીઝાર મેંથી સલીમ કો આતે દેખકર ફવરન મકાન મેં જાકર ઇશારોં સે અપને જાનેકા હાલ ચંપાસે ઝાહીર કરકે ઓર રૂખસત લેકર કીસી બહાનેસે બહાર ચલી,

જબ ઉસકો મીસ્ટર સલીમને આતે દેખાતો ફ્વરન આગે આગે હોલીયે ઓર મોહીની પીછે પીછે હોલી, થોડીહી દેરમે મોહીની ઓર સલીમ મીસ્ટર મેહમૂદ કે મકાન પર આન પહોંચે, ઓર ઇસ તરહ બેઠ કર આપસમેં એક દુસરેસે હમ કલામ હુવે.

સલીમઃ—ભાઈ મેહમૂદ. ખુદાકા લાખ લાખ શુક્ર કે ઉસને મુજે મેરે કામ મેં કામયાબ કીયા, અલાવા અપકા ભી બેહદ શુકરીયા કે આપને ભી મેરી ખાતર તકલીફ ગવારા ફરમાકર અપના કીમતી વકત ઝાએ કરકે મેરે કામમેં કામ યાબી કી દુઆ ફરમાઈ—યે એક આપકા ઝબરદસ્ત એહસાન મેરી સર આંખોંપર હય.

મેહમૂદઃ—દોસ્ત ઇસમેં એહસાન કાહેકા, આજ તુમ્હારા કામ હય તો કલ હમારા.

મોહીનીઃ—ડાકટર સાહબ, ગુસ્તાખી મઆફ. યે તો ફરમાઇ યે આપને યે કયા કહા કે આજ આપકા કામ, કલ હમારા, મુજે તો આપકે ઇસિ જુમલેને શકમેં ડાલ દીયા. ઓર યેહી માલુમ હોતા હય કે આપ ભી કીસી પર આશિક હેં ઓર ઇસ કામમેં મદદ કે ખ્વાહિશ મન્દ હેં.

મેહમૂદ—(નીચી ગરદન કરકે) યે બાત હરગીઝ નહિં ભાભી સોહબા,

મોહીની—આપ ન કહેં મગર યે બાત ઝુરૂરી હય.

સલીમઃ—(બીચમેં બોલતે હુવે.) અગર ફર્ઝ કરો કે યે બાત હુઈ ભી તો કયા મુઝાયકા હય, હમ મીસ્ટર મેહમૂદ કી હરતરહ સે મદદ કરને પર તૈયાર હેં.

મેહમૂદઃ—ભાઇ સાહબ યે મદદ આપકે ઝીમ્મેં નહિં. બલ્કે

યે મદદ હમારી ભાભી મોહીની કે અખ્રમેં હય, ઔર જબતક યે ઈકરાર ન કરેં ઉસ વક્ત મેં મેરે કામમેં કામયાબ નહિં હો સકતા.

મોહીની:—કયા આપકા કામ મેરી મદદ સે હોસકતા હય, કયા આપ સચ ફરમાતે હેં !

મેહમૂદ—હાં. હાં. હોસકતા હય, ઔર ઝુરૂર હો સકતા હય,

મોહીની:—તો મહેરબાની ફરમા કર બહોત જલ્દ ફરમાઈ યે મેં, ઈકરાર કરતી હું કે આપકે કામમેં જાનો માલસે મદદ કરૂંગી હરગીઝ દરેગ ન કરૂંગી.

મેહમૂદ:—અચ્છા આપ ઈતના કીજીયે કે આપકીં સહેલી મીસ ચંપાકો મેરી તરફસે મેરી મોહબ્બત કા પયગામ પહોંચાઇયે ઔર ઉનકો મેરે લીયે રાઝી કર લીજીયે.

મોહીની—(મુસકુરાકર) હાં મેં યે કર સકતી હું મગર તુમ્હારે ભાઈ કી ઈજાઝતસે ચુંકે અબમેં ઇનકી તાબેદાર હું.

મેહમૂદ—(સલીમકી તરફ મુખાતીબ હોકર) ભાઈ સલીમ કયા આપ ભાભી સાહબ કો મેરે ઈસ કામકે લીયે ઈજાઝત દે સકતે હેં ?

સલીમ—દે સકતા હું ઔર ઝુરૂર દે સકતા હું પ્યારે દોસ્ત આપ કી ખાતીર મેં ખુદ ભી તૈયાર હું, આપ જો ભી કામ કહેંગે ઉસકો બસરો ચશ્મ અંજામ દુંગા.

મેહમૂદ—શુકરીયા.

મોહીની—મીસ્ટર મેહમૂદ મેં આજહી ચંપાકો બુલવાતી હું ઔર આપકે ઈખિલાક ઔર આપકી સચ્ચી મોહબ્બતકા સુબૂત

બહમ પહોંચાકર ઉસકો આપકે સાથ નીકાહ કરનેપર આમાદા કરતી હું મુજે ઉસકી ઝાતસે કવી ઉમ્મીદ હય કે વોહ મેરે કેહનેકો હરગીઝ ઈનકાર નકરેગી.

મેહમૂદ—મુજેભી આપકી ઝાતસે અયસી હી ઉમ્મીદ હય.

સલીમ—ભાઈ મેહમૂદ યે તો સબ કુચ્છ હોગા મગર આપને હમારે બારેમેંભી કુચ્છ સોચા કે અબ હમકો કયા કરના ચાહીયે,

મેહમૂદ—ઓર કયા કરના, બસ યેહી કે ઈનકો મુસલમાન બનાકર કાઝી સાહબ કો બુલાઇયે ઓર નીકાહ પઢકર બરૂએ સુન્નતે રસુલ એશકીજીયે,

સલીમ—હાં મેરાભી યેહી ઈરાદા હય મગર આપ ઇન્સેતો દરયાફત કર લીજીયે કે યે ઇસિ બાત પર રાઝી હેં યા નહિ.

મેહમૂદ—(મોહીની કી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર) ભાભી સાહબા, કયા અબ આપ ઇસ્લામ કુબુલ કરકે બરૂએ સુન્નતે રસુલ મીસ્ટર સલીમસે નીકાહ પઢને પર આમાદા હેં ?

મોહીની—મેહમૂદ—યે આપ કયા ફરમાતે હેં મેંને તો ઉસી રોઝસે ઈસ્લામ કુબૂલ કરલીયા હય કે જીસ રોઝસે ઇનકો દેખા હય ઓર ઉસીરોઝસે ઇનકી ઝર ખરીદ લોંડી બન ચુકી હું.

મેહમૂદ—ભાભી સાહબા, આપકા ફરમાના બીલકુલ ઠીક હય મગર આમ તોરસે યે બાત ઝુરૂરી હય.

મોહીની—અચ્છા, મુજે કોઇ ઉઝર નહિં. મેં હરતરહ તૈયાર હું.

યે કેહકર મીસ્ટર સલીમ ઓર મોહીનીને યે તમામ કારરવાઇ મીસ્ટર મેહમૂદ કે ઝીમ્મેં કરકે ઓર કલ ઠીક વક્ત પર આનેકા ઇકરાર કરકે રૂખસત ચાહી, ઓર ચલદીયે,

બાબ ખત્મ,

બાબ નવ્વાં.

સલીમકા મકાન

નાઝરીન, યેતો આપકો બખુબી માલુમ હો ચુકા હય કે ગુઝીસ્તા બાબમેં હમારે મીસ્ટર સલીમ ઓર હુસ્નકી દેવી મોહીની ડાકટર મીસ્ટર મેહમૂદસે ઇજાઝત લેકર અપને મકાનકી તરફ રવાના હુવે થે.

ઇસિ વક્ત હમ દેખતે હેં કે મીસ્ટર સલીમ ઓર મીસ મોહીની અપને પ્રાઇવેટ કમરેંમે કુરસીયોં પર જો કે અપની શાનો શવક્તમેં સજા હુવા એ મીસલ હય, બેઠે હુવે કીસી અહમ કામ કી અંજામ દહી પર ગોરો ખોઝ કર રહેં હેં,

અભી ઇસ આલમે સુકુતકો લમહા ભરભી ન ગુઝરા હોગા કે મીસ મોહીની ચોંકકર મીસ્ટર સલીમકી તરફ મુખાતીબ હુઇ ઓર ઇસિ તરહ ગોયા હુઇં,

મોહીની:—અચ્છા પ્યારે યે તો ફરમાવકે ડાકટર મીસ્ટર મેહમૂદ કે બારેમેં અબ કયા કીયા જાએ,

સલીમ:—કયા કીયા જાએ! બસ યેહી કે મીસ ચંપા કો રૂકકા લીખકર યહાં બુલાઇ જાય. ઓર ઉનસે મીસ્ટર મેહમૂદ કી સચ્ચી મહોબ્બતકા ઇઝહાર કરકે. ઉનકે ખ્યાલોંકી જાંચ કી જાય કે આયા મીસ ચંપા કે ખ્યાલ મીસ્ટર મેહમૂદ કી તરફ કયસે હેં. ઓર બાદ અઝાં ઇસ કામકે લીયે માકુલ ફેસલા કીયા જાએ,

મોહીની:—ઠીક હય, મેરાભી યેહી ખ્યાલ હય, અચ્છાતો મેં રૂકા લીખતી હું

યે કેહકર મીસ મોહીની ઉઠી. ઓર કરીબહી મેઝસે કાગઝ ઓર દવાત કલમ લેકર એક રૂકા ઇસ મઝમુન કા મીસ ચંપાકો લીખ્ખા. ઓર એક લડકે હાથ રવાના કરકે ખુદમએ મીસ્ટર સલીમકે ચંપા કે ઇન્તીઝારમેં મેહવ હોગઇ.

રૂકેકા મઝમુન,

બ્હેન ચંપા...... તસ્લીમ

જહાંતક મુમકીન હો, જલ્દ અઝ જલ્દ મીસ્ટર સલીમકે મકાન પર તશરીફ લાઇયે, ચુંકે આપસે એક પ્રાઈવેટ કામમેં મદદ દરકાર હય, ઇસ કામમેં આપકા ભી ફાયદા હય, ઓર આપભી ખુદાને ચાહાતો તમામ દુન્યવી કામોંસે નજાત હાસીલ કરકે અમનો અમાનકી ઝીન્દગી બસર કરેંગી,

ફક્ત નીયાઝકેસ

મીસ મોહીની.

ચંપા ઇસ વક્ત અપને કમરેમેં બેઠી હુઈ એક નાવિલ પઢ રહીથી કે યકાયક એક લળકેને આવાઝદી, મીસ ચંપા બુકકો મેઝપર રખકર લડકેકી તરફ બડી લળકેને રૂકા દીયા ઓર ચલ દીયા.

ચંપાને લીફાફા ચાક કીયા ઓર રૂકા પઢતેહી ડ્રેસીંગ રૂમમેં જાકર. અચ્છે કપડે પેહને ઓર કુચ્છ નકદી લેકર ટાંગેમેં બેઠકર મીસ્ટર સલીમકે મકાનકી તરફ રવાના હુઇ.

યહાં મીસ્ટર સલીમ ઓર મોહીની મીસ ચંપા કાઇન્તીઝાર હી કર રહેથે કે એક ટાંગા ધમસે આકર ઇનકે મકાનકે કરીબહી રૂકા ઓર અંદરસે એક હસીન દુખ્તરે હિન્દુ કોઇ પંદરા સોલા સાલકી ઉમ્રકી બળે નાઝો અંદાઝસે ઉતરી ઓર મીસ્ટર સલીમ કે

મકાન મેં દાખીલ હુઇ (અહા યેતો હમારે નાવીલ કી હીરોયન મોહીની કી સહેલી ચંપા હય.) જુંહી મીસ્ટર સલીમ ઓર મોહીની કી નીગાહ ચંપા પર પડી કે એકદમ દોનોં કુરસીયોંસે ઉઠ ખડે હુવે ઓર બહોતહી તાઝીમસે મુસાફા કરકે મીસ ચંપા કો અપને બરાબર વાલી કુરસી પર બીઠાયા. ચંપા બેઠી ઓર બેઠકર ઇસ તરહ ગોયા હુઇ.

ચંપાઃ—બ્હેન મોહીની, અયસા કોનસા અહમકામ દરપેશ હય કે જીસકી વજેહસે તુમને મુજે રૂકા લીખકર તાકીદસે બુલાભેજા,

મોહીનીઃ—પ્યારી બ્હેન કયા કહું, એક બહોતહી મુશ્કીલ કામ હય, મગર ઈનશા અલ્લાહો તઆલા તુમ્હારી ઈમિદાદ ઓર ઇકરાર સે મુજે ઉમીંદ હય કે બહોત જલ્દ પુરા હોજાયગા લેકીન જબતક તુમ ઉસ કામકા ઇકરાર ન કરો.

ચંપાઃ—નહિં નહિં. કહો, વોહ કોન્સા અયસા ઝબરદસ્ત કામ હય જીસ્સે મેં ઇનકાર કરૂંગી. પ્યારી બહેન તુમ ઈતમીનાન રખો કે આજતક મેને તુમ્હારે કીસી કામ કે વાસતે ન ઇનકાર કીયા હય ન કરૂંગી, અગર મેરી જાનકી ભી ઝુરૂરત હોગી તો મેં જાનભી દેનેકો તૈયાર હું.

મોહીનીઃ—નહિં જાનકી ઝુરૂરત નહિં.

ચંપાઃ—ફીર અયસી કયું. બાતે કરતી હો.

મોહીનીઃ—બ્હેન યે બાત નહિં, વયસે તો મુજે તુમપર મુકમ્મીલ ભરોસા હય, કે મેં જો કુચ્છભી કહુંગી ઉસકો ન ટાલોગી ઓર રઝામન્દ હો જાવગી લેકીન.

ચંપાઃ—હેં. લેકીન કેહકર ખામોશ કયું હોગઈ.

મોહીની—શાયદ તુમ્હેં નાગવાર ગુઝરે.

ચંપા—બહેન મોહીની, તુમ ઇતમીનાન રખ્ખો ઓર જો બાતભી હો બીલા ખોફ જલ્દ કહો. મેં કીસી એક બાત પરભી ઈનકાર ન કરૂંગી. ન મુજે બુરી માલુમ હોગી,

મોહીની:—(મુસકુરાતે હુવે) અચ્છા સુનો, મેં તુમસે યે બાત દરફ્ત કરના ચાહતી હું કે તુમ્હારા મીસ્ટર મેહમૂદકે મુતઅલ્લિક કયા ખ્યાલ હય,

ચંપા—મીસ્ટર મેહમૂદકે મુતઅલ્લિક કયા ખ્યાલ હય ! યે આપ કયા ફરમાતી હો મેં નહિ સમઝી.

મોહીની—માશા અલ્લાહ અભી તુમતો દુધ હી પીતી હો. ભલા ફીર કયું સમઝને લગી;

ચંપા—આખીર કોઇ બાતભી તો હો, કે વયસે હી,

મોહીની—બાત કયા, યેહી કે અગર તુમ્હારે જયસી મેહજબીન કો ઉનકી શાદીકા પયગામ સુનાયા જાએ તો વોહ કુબૂલ કર સકતી હય. યા નહિં.

ચંપા—હાં બહેન મેં અબ સમઝી, મગર તુમ્હીં બતલાવકે મુજે દુસરે કે દિલકા હાલ કયુંકર માલુમ હો સક્તા હય,

મોહીની- પહેલે તુમ અપને દિલસે પુછો ઓર ફરમાવ,

ચંપા—(હયરતસે) મેરે દિલસે કયું ? કયા તુમ મીસ્ટર મેહમૂદ કે મુતઅલ્લિક મુજસે દરયાફ્ત કરના ચાહતી હો,

મોહીની—હાં હાં મે તુમસે પુછના ચાહતી હું કે આયા તુમ મીસ્ટર મેહમૂદસે ખુશ હો યા નહિ.

ચંપા—બહેન તુમ્હેં આજ કયા હોગયા હય, જો અયસી બાતેં કર રહી હો,

મોહીની—કયા કોઇ બુરી બાતેં કર રહી હું

ચંપા—ખેર. બુરી નહિં, મગર અયસી બાતોંસે તુમ્હારા મકસદ કયા હય, સાફ સાફ કહોને,

મોહીની—તો સુનો ઓર પયામકો મનઝુર કરો, ઓર મીસ્ટર મેહમૂદસે શાદી કરકે હમેશા એશો આરામ કરો,

ચંપા—શાદી,

મોહીની—હાં હાં, શાદી, ખુદાને તુમ્હારી દુઆ કુબૂલ કરલી. અબ દેર ન કરો, ઓર દાએરએ ઇસ્લામમેં દાખીલ હો જાવ,

ચંપા ખામોશ હોગઇ ઓર નીચી ગરદન કરકે કુચ્છ સોચને લગી કે મીસ્ટર સલીમ ઇસ તરહ હમ કલામ હુવે,

સલીમ--ચંપા તુમ કયા સોચતી હો, કીસી બાતકી ફીકર મત કરો. યે કામ બહોતહી ઠીક હો રહા હય,

ચંપા--(શરમાકર) આપ દોસ્ત હેં દુશ્મન નહિં. મુજે આપ લોગોંકી ઝાતસે અયસી હી ઉમ્મીદ હય કે આપ જો કુચ્છ ભી કરેંગે વોહ મેરી બેહતરીકે વાસ્તે કરેંગે,

શલીમ—તો ફીર હાં કેહદીજીયેના, મેહમૂદ આદમીતો અચ્છે હેં.

ચંપા—મુજે ઇન્કાર તો નહિં. મગર મેરે વાલીદ હયાત હેં. અગર ઉનકો ઈસ બાતકી ખબર હુઇ તો,

સલીમ—ખબર હોગીતો કયા ડર હય, ઇસ વક્ત આઝાદીકા ઝમાના હય. હરેક ઈનસાન આઝાદ હય. તુમભી આઝાદ હો ઇસલીયે તુમ્હેં ઈખ્તીયાર હય કે તુમ ચાહો ઉસકે સાથ શાદી કર સકતી હો. અલાવા યેભી તુમ્હેં માલુમ હો ચુકા

હય. કે વેદ મઝહબ એક ઢકોસલા મઝહબ હય, ઓર ઇસ્લામ સચ્ચા મઝહબ. હય ઇસકો કુબૂલ કરનેસે તુમ્હારી નજાત હોગી,

ચંપા—સબ કુચ્છ સહી મગર મેરા ખ્યાલ હય કે મેં અપને વાલીદકો ઇસ બાતકી ઇત્તિલાઅ કરદું તાકે વોહ મેરી ફીકર ન કરેં ચુંકે મુજે ઉનકી ઝાતસે કવી ઉમ્મીદ હય કે મેરે ઇસ નેક કામમેં હરગીઝ આડે ન આએંગે. બલકે વોહ બહોતહી ખુશ હોંગે ઇસ્લીયે કે કઈ બારમેં ઉનકી ઝબાનસે વેદ મઝહબ કી બુરાઇ ઓર ઇસ્લામકી સચ્ચાઇ કે બારે બ્યાનાત સુન ચુકી હું ઓર યેભી વોહ ફરમાતે થે કે અગર મુજે હિન્દુ જાતીકા ન ખ્યાલ હોતા તો મેં ઝુરૂર મુસલમાન હોજાતા,

સલીમ—અગર યે બાત હય તો ફીર આપ અયસા કીજીયે કે આપકે વાલીદ કો એક લેટર લીખ્યે ઓર ઉસમેં યે ઝાહીર કરદીજીયે કે મેં મુસલમાન હોરહી હું ઓર અગર આપ લોગોંકોભી મુકતી (નજાત)કા ખ્યાલ હોતો વેદક મઝહબકો તર્ક કરકે બહોત જલ્દ ઇસ્લામ કુબૂલ કીજીયે,

ચંપા—હાં યે રાએ બહોત મુનાસીબ હય. મેરાભી યેહી ખ્યાલ હય, અચ્છા લીજીયે મેં લેટર લીખતી હું ઓર આપ લોગભી ઇસ નેક કામકી અંજાદહીમેં કદમ બઢાઇયે,

યે કેહકર ચંપાને કાગઝ ઓર દવાત કલમ મેઝસે લેકર અપને બાપ કે નામ ઇસ મઝમુનકા લેટર લીખ્ખા.

ખતકા મઝમૂન.

પ્યારે પીતાજી...... તસ્લીમ,

મેં આજ અપની રાઝી ખુશીસે મુસલમાન હો રહી હુ. મુંજે ઉમ્મીદ હય કે આપ ઇસ નેક કામકે લીયે નારાઝ ન હોંગે, અલાવા મેં

આપકો હીદાયત કરતી હું કે આપભી. બરાએ કરમ વેદક મઝહબકો તર્ક કરકે ઇસ્લામ કુબૂલ કીજીયે ઓર અપને આપકો પાપકી રાહસે નીકાલ કર મુકતીકી રાહપર લાઇયે. ચુકે ઇસ્લામ હી વો સચ્ચા મઝહબ હય કે જીસપર ચલને સે હમારી નજાત હો સકતી હય.

મેંને આપકો જહાંતક મેરી નાકીસ અકલ કે મુવાફીક સમઝાના થા સમઝા દીયા. અબ આપકો ઇખ્તીયાર હય, જો ચાહો સો કરો,

ફકત નીયાઝમન્દ
આપકી
ચંપાકા પ્રણામ.

ચંપાને ખતકો લીફાફે મેં બન્દ કીયા ઓર નોકર કે હાથ લેટર બકસમેં ડલવાદીયા ઓર ખુદ અપને ઇરાદે મેં કામયાબ હોનેકી વજેહસે સીજદએ શુક્ર અદા કરનેમેં મસરૂફ હોગઇ,

બાબ દસવાં.

મેહમૂદ કી બેતાબી,

નાઝરીન આપકો યે તો બખુબ માલુમ હય કે મીસ્ટર સલીમ ઓર હુસ્નકી દેવી મોહીની ડાકટર મીસ્ટર મેહમૂદ સે ઇજાઝત હાસીલ કરકે અપને મકાનકો ચલદીયે થે ઇનકે ચલે જાને કે બાદ મીસ્ટર મેહમૂદ કી તબીઅત હદસે ઝીયાદા બેતાબ હો ગઇ, લિહાઝા યે અપને દિલકી દિલદહી ઓર બેતાબીકો દુર કરનેકે લીયે અપને પ્રાઇવેટ કમરેસે ઉઠકર અપને મકાનકે દાહની તરફ વાલે બરામ્દે મેં જાકર એક કોચપર રોનક અફરોઝ હુવે, ચુંકે યે મકામ નદિકે કનારે પર વાકે હય, ઓર ઇસકે બરાબર હી વિકટોરીયા ગાર્ડન હય.

ઇસિ વક્ત ઇસિ બાગકી સર સબઝી ઓર દરયાકી બદ મસ્ત મવજેં એક અજીબ સીન દીખલા રહી હેં, લોગ બાગ જુક જુક આકર અપને દિલોંકો ઇસ પુર ફિઝા મકામકી તફરીહસે ઓર આપસમેં અઠખેલીયાં કરકે બેહલા રહે હેં.

લેકીન ઇસિ વકત હમ હમારે મીસ્ટર મેહમૂદ કી રંજીદા સુરત દેખકર ઉન લોગોંકો મુબારકબાદ દેતે હેં કે ખુદાને ઉનકો ઇનકે જયસા રંજ નહિ દીયા યાની બાવુજુદ ઇસિ બાતકે કે ઇસિ વક્ત યે બાગ અપની ઝેબાઇશમેં ઓર વઝેદારીમેં અપના સાની નહિં રખતા, ઓર દેખને વાલોંકો અપની ખુદસુરતી દીખલા કર અપના ગરવીદા બના રહય, મગર હમ દેખતે હેં કે હમારે મીસ્ટર મેહમૂદ કીસી હિન્દુ માશુકા કે ખ્યાલમેં અયસે મુનહમક હેં કે ઇનકો ઇસ બાગસે બીલકુલ દિલચસપી હી હાસીલ નહં હોતી, અગર કોઈ ઇસ વક્ત ઇનિકે પાસ આકર ખડાભી હો જાય તો મુતલક ખબર ન હોગી,

અભી હમ ઇસી ખ્યાલમેં મેહવથે કે યકાયક ઇનિકે દોસ્ત મીસ્ટર કુતુબને મીસ્ટર મેહમૂદકો ઇસ તરહ આવાઝદી.

કયું જનાબ મીસ્ટર મેહમૂદ–કહીયે મીઝાજ કયસે હેં.

મગર મીસ્ટર મેહમૂદને કોઈ જવાબ ન દીયા. દુબારા આવાઝ દી' મગર ફીરભી જવાબ નદારદ.

બેચારે કુતુબ ખામોશ, ઇનકી હાલત પર અફસોસ કરતે હુવે ખડે રહે. કે ઇત્તિફાકસે ઇનકી નઝર ઉપરકો ઉઠી તો ઇસ તરહ હમકલામ હુવે,

કુતુબ—કયું ભાઈ મેહમૂદ ઇસ વક્ત તુમ્હારી અયસી પરેશાન હાલત હોનેકી કયા વજેહ હય કયા કોઈ ઝબરદસ્ત સદમા ગુઝરા હય.

મેહમૂદ—(ચોંકકર) અરે ભાઈ કુતુબ કયા પુછતે હો! તુમ્હારા તો કહીં પતાહી નહિં ચલતા. તુમકો હમારી કયા પરવાહ હય,

કુતુબ—અચ્છા ભાઈ, ઇસ વક્ત ઓર બાતોંકો જાનેદો અવ્વલ અપની પરેશાનીકા હાલ બ્યાન કરો.

મેહમૂદ– કયા કહું, ઉસ કમબખ્ત ઇશ્કે ચંપાને પરેશાન કર રખા હય.

કુતુબ--મેરી રાએમેંતો ઇન્સાનકો લાઝીમ હય કે જહાંતક મુમકીન હો સકે અપને આપકો કભી ઇશ્કમેં મુબતીલા ન કરે, કયું કે ઇસિમેં બહોતસે મસાઇબ બરદાસ્ત કરને પડતે હેં, સબસે પેહલે તો હર યગાનઓ બેગાનેકી નઝરોમેં ઝલીલ હોના પડતા હય. દુસરા ફીરાકે યાર મેંભી બહોતસે અયસે રંજો અલમકા સામના કરના પડતા હય જીનકા ઝીકર કરના બ્યાન સે બાહીર હય.

મહમૂદ—મીસ્ટર કુતુબ, મેં તુમ્હારી ઇસ તકરીરકો તસ્લીમ કરનેસે મજબુર હું, કયું કે મેરી રાએમેં જો દિલ જઝબસે ઇશ્કસે ખાલી હય, વો દિલ દિલહી નહિં ઇસ્લીયે કે યેભી ખુદાવન્દે આલમકી એક નેઅમત હય જીસકો ખુદાવૃન્દે આલમને દુન્યામેં ઇસી વાસ્તે ભેજા હયુ કે ઇન્સાન ઇસકી લઝઝત હસીલ કરકે કુદરતે ખુદાકા મોઆએના કરે રહીઝીલ્લતનો તો ફીલ હકીકત યે ઝીલ્લત નહિં. બલકે ઉશ્શાકકે વાસ્તે ફખ્ર હય, કયું કે ખુદાતક પહોંચનેકી યે પહેલી સીડી હય, ઓર તકલીફેં, તો યેભી ફીલ વાકેઆ ઉશશાક કે વાસ્તે તકલીફેં નહિં. બલકે અગર નઝરે હકીકતસે દેખા જાએ તો યે એન રાહત હય, કયું કે ઇશ્ક રાહે વેહદત હય.

કુતુબ—નહિં મેહમૂદ સાહબ, યે આપકા બેકાર ખ્યાલ હય, ઇસ્લીયે કે યે ઇશ્ક વોહ ચીઝ હય કે ઇન્સાનકો દાએરએ શરીઅતસે ખારીજ કર દેતા હય. યે ઇશ્ક વોહ બલા હય કે ઇન્સાન કો હયવાનસે ભી બદતર કર દેતા હય, યે ઇશ્ક વોહ પુંજી હય કે જીસકી વજેહસે ઇન્સાન અપને બેશબહા ખીરમન યાની દોલતે ઇમાનકો ખો દેતા હય. યે ઇશ્ક વોહ મરઝ હય કે જીસકી વજેહસે ઇન્સાન અપની, અપને બુઝરગોંકી ઇઝઝત પર પાની ફેર દેતા હય, યે ઇશ્ક વોહ આફત હય કે જીસકી વજેહસે ઇન્સાન, ઇન્સાને ખુદાકો ભુલ જાતા હય ઓર શીર્કમેં મુબતીલા હોજાતા હય, લિહાઝા બેહતર યેહી હય કે ઇન્સાન ઇસ્સે હમેશા પરહેઝ કરે,

મેહમૂદ—ભાઈ આપકી યે તમામ તકરીર અઝ સરતાપા ગલત હય, ઇસ્લીયે કે યેહી ઇશ્ક વોહ હય, જીસકી વજેહસે એક મુશરીક મુસલમાન હોજાતા હય, યેહી વોહ ઇશ્ક હય, કે જીસકી વજેહસે ઇન્સાન ખુદાકી હસ્તી કો પેહચાનતા હય, યેહી વો ઇશ્ક હય કે જીસકી વજેહસે ઇન્સાન રાહે હકીકત પર પહોંચતા હય, યેહી વોહ ઇશ્ક હય કે જીસકી વજેહસે ઇન્સાન બકાએ દાએમી હાસીલ કરતા હય, યેહી વોહ ઇશ્ક હય કે જીસકી વજેહસે ઇન્સાન ફના ફિલ્લાહકા મરતબા હાસીલ કરતા હય, યેહી વો ઇશ્ક હય કે જીસકી વજેહસે ઇન્સાન અપને આબાઓ અજદાદ કો બખ્શવાતા હય, ઓર તાઅબદ ઉનકે નામકો એહસન તરીકે પર મશહુર કર દેતા હય. અબ મેં આપસે દરયાફ્ત કરતા હું કે બરાએ કરમ આપને

જો જો મઝહ્મતેં ઈસ્કકી બ્યાન કી હેં. ઝરા મુખ્તસીર તોરપર મેરે સામને ઉનકી ચન્દ મીસાલેં ભી પેશ કર દીજીયે,

કુતુબ—જનાબે આલી બસરો ચશ્મ, લીજીયે સુનીયે, હઝરત યહયા અલય હિસ્સલામ કે ઝમાને મેં જો બાદશાહ થા, વોહ બેહદ મુત્તબેઅ શરીઅત થા, જીસ વક્ત ઉસકી પેહલી બીબીકા ઇન્તીકાલ હો ગયા તો ઉસ બાદશાહને એક અધેડ ઉમ્રકી ઓરતસે નીકાહકી, ઉસ ઓરત કે એક લળકી થી, જીસ વક્ત લળકી જવાન હુઈ તો ઉસકી વાલેદાને ખ્યાલ કીયા કે મેરે બતનસે તો અયસી કોઈ અવલાદ બાદશાહ કે પાસ આકર ન પયદા હુઈ કે જો બાદશાહ કે તખ્તો તાજકી માલીક બને અબ યે બાત ઝુરૂરી હય કે મેરે બાદ યે લળકી આવારા ફીરેગી, કોઈ ઈસિકા હામી વ મદદગાર ન હોગા, ઈસ્લીયે કે યે લળકી તો મેરે પેહલે ખાવિન્દસે હય ન કે બાદશાહસે, ફીર બાદશાહ કયું કર ઈસિકી તરફ તવજ્જોહ કર સકતા હય, બેહતર હય કે ઇસ લડકી કી શાદી ઈસી બાદશાહ કે સાથ કરદું, લિહાઝા બાદશાહસે ઝીક્ર કીયા, લેકીન બાદશાહને હઝરત યહયા અલય હિસ્સલામ (કયું કે બાનીયે શરીઅત થે ઓર યે બાદશાહ ઉનકા પયરવકાર થા.) ઈસ્લીયે ઉનસે ઇસ મસઅલે કો દરયાફ્ત કીયા, હુઝરત યહયા અલય હિસ્સ-લામને હુકમે ખુદાવન્દીકો મદ્દે નઝર રખતે હુવે, બિલા ખોફે-જાન હુકમ દે દીયા કે યે લળકી તુજપર હરામ હય, ઇસ્લીયે કે તુ ઈસિકી વાલેદાસે વતી .(હમ બિસ્તરી) કર ચુકા હય, જબ બાદશાહને ઇસ હુકમ કો સુના તો ઈસ ના જાઈઝ નીકાહસે ઇનકાર કરદીયા, અબ ઉસ ઓરતને તહીય્યા કરલીયા

કે કીસી સુરત સેભી યહયા અલય હિસ્સલામકો મીશ્લ બકરેકે ઝીબ્હ કરાકે ઝુરૂર છુરયોંસે ઝખ્મી કરૂંગી, ાલહાઝા, ઉસ ઓરતને એક રોઝ મવકા પાકર બાદશાહ કો શરાબસે ખુબ મસ્ત કરદીયા ઓર રાતકો લળકીકો લીબાસે ફાખેરાસે મુઝ-સ્યન કરકે બાદશાહ કે પાસ સુલા દીયા, કયું કે બાદશાહ નીશેકી હાલતમેં તો થાહી રાતભર ઈસ શયતાન સીરત ઓરત કે મક્કી બદોલત એક બાકરાહ મેહરમકી ઉઠતી જવાની કામઝા લુટા, જબ સુબ્હ હુઈ ઓર ઉસ લળકીકો હોશ આને પર અપની બગલમેં દેખાતો અયસા ફરેફ્તા હો ગયા કે ગોયા ઉસ બાદશાહ કે વાસ્તે યેહી લળકી ખુદા હય, અબ ઉસ લળકીસે દરયાફ્ત કીયા કે બોલ કયા માંગતી હય, (ચોંકે લળકીકો ઉસકી માને પેહલે હિસે પઢા દીયા થા) ઈસ્લીયે બસદ નાઝો નખરા બોલી કે અય મેરે પ્યારે આશિક, મેં સીર્ફ એક અદનાસી ચીઝ તલબ કરતી હું. જીસકા દેના તુમ્હારે વાસ્તે કોઇ મુશ્કીલ કામ નહિં, અગર તુમ ઉસકે દેનેકા પુખતા વાદા કરો તો મેં તલબ કરૂં, બાદશાહને કહા કે પ્યારી વોહ કોનસી અયસી ચીઝ હય, કે જીસકો મેં તુજહ જયસી માશુકા પરસે નીસાર નહિં કર સકતા, મેં વાદા કરતા હું કે અગર તુ મેરી જાનભી તલબ કરેગી તો મેં હરગીઝ ઇનકાર ન કરૂંગા, લળકી બોલી કે અચ્છા અગર તુમ દે સકતે હો તો યહયા—અ—કા સર કટવાકર મેરે સામને હાઝીર કરદો, બાદ-શાહને ઇસ બાતકે સુનતેહી ફવરન હઝરત, યહયા અલય હિસ્સલામ કો ગીરફ્તાર કરાકર મીસ્લ બકરે કે ઝીબ્હ કરાયા ઓર સર લળકી કે સામને ભેજદીયા.

દેખીયે હઝરત ઇસી ઇશ્કને એક મુતતબેઅ શરીઅત સે એક પયગમ્બરકા સર કટવાકર ઉસકો દાએ રએ શરીઅત સે બાહર કરાયા.

મજનુંકી કયા હાલત ઇશ્કે લયલામેં હો ગઇ થી, ગોયા ઉસકો અપને તન બદનકા હોશ નથા, લેકીન એક જાનવર કો અપને તન બદનકા હોશ હોતા હય, તો કયા કોઇ કેહ સકતા હય કે મજનુંકી હાલત હયવાન સે અચ્છી થી, હરગીઝ નહિં.

મેહમૂદ—સુનીયે કુતુબ સાહબ, મેં આપકી ઇસ તકરીર કો દિલોજાનસે મનઝુર કરતા હું. લેકીન વોહ બાદશાહ કે જીસને હઝરત યહયા, અલય હિસ્સલામ કો કત્લ કીયા ઉસને કીસીકે ઇશ્કમેં નહિ કત્લ કીયા, બલકે અપની શેહવત પરસ્તીકી વજેહસે કત્લ કીયા, કયા આપને હઝરત બિલાલ કા ઓર હઝરત ઉમરકા વાકેઆ નહિ દેખા, વો સીર્ફ ઇસ્કે ખુદામેં તારે કુદ દુન્યા ઓર તારે કુસ સલતનત હુવે, યા ઓર કીસી વજેહસે, મજનું ઇસ્કે મજાઝી મેં હી ફના ફિલ્લાહ હુવા કયા અબ ઓર ભી દલાઇલ કી ઝુરૂરત હય, અગર હોતો હઝાર હા ઇસ ઇશ્ક કી કરામાત બયાન કર સકતા હું.

કુતુબ—ભાઇ મેહમૂદ સાહબ મેં આપકી ઇન તકરીરોં કો માનતા હું, લેકીન યે ખ્યાલ રખીયે કે વોહ ઇશ્કે હકીકી થા, ઓર યે ન મજાઝીન હકીકી, બલકે મેહઝ અપના નામ ગીરોહે ઉશ્શાકમેં દાખીલ કર કે અપને ઉપર ફખ્ર કરના હય,

મેહમૂદ—વાહ. હઝરત વાહ. યહાંતો ઇશ્કપર બેહસ હય નકે બહાના સાઝીપર, ઓર યે યાદ રખીયે કે બિલા મજાઝ કે કયામત તક દરજ એ હકીકત હાસીલ નહિ હો સકતા,

કુતુબ—હાં અગર ઇશ્કે મજાઝી હોતા મેં તુમ્હારી રાએસે ઇત્તી ફાક કરતા હું ઓર બેકાર સમા ખરાશીકી મઆ ફી ચાહતા હું.

મેહમૂદ—મઆફીકી કયા ઝુરૂરત હય યે તો એક બેહસ હય.

કુતુબ—ખેર અબ ઇસ વાકેએ કો તો બાલાએ તાક રખો ઓર યે તો ફરમાવ કે તુમને અપની કામયાબી કે બારે મે કુચ્છ સોચા યા નહી.

મેહમૂદ—હાં, મેંને મીસ્ટર સલીમસે ઓર મોહીની સે કહા હય. ઉન્હોંને ઇસ બાતકા ઇકરાર કીયા હય કે અન કરીબ હમ તુમ્હેં તુમ્હારી માશુકાસે મીલાદેંગે અલાવા અભી પાંચ બજે આનેકા ભી ઇકરાર કીયા હય, લિહાઝા અબવો આયાહી ચાહ તે હેં મગર

કુતુબ—હેં ચુપ કયું હો ગએ.

મેહમૂદ—ભાઇ કયા બતાવું, મીસ્ટર સલીમ કલ જાતે વક્ત મુજસે કેહ ગએ થે કાઝી સાહબ કો ઓર તમામ દોસ્તો નોકરકે હાથ ઇસ ટાઇમ પે બુલા ભેજના મગર બા વજુદ પાંચ બજનેંકી તૈયારી હય લેકીન મેં કમબખ્ત ઇશ્કે ચંપા મેં અયસા મેહવ હો ગયા કે ઇસ કામકો સર અન્જામ દેના મુતલક ભુલ ગયા કહીયે.અબ કયા કરના ચાહીયે ઠીક હુવા કે આપભી આ ગએ.

કુતુબ—બસ નોકર કો બુલાઇ યે ઓર રૂકે લીખકર મીસ્ટર યુસુફ, તાહીર. નાસીર વગયરા કો બુલા ભેજીયે, વોહ ફવરન ચલે આએંગે ઓર કાઝી સાહબ કો મેં બુલા લાતા હું.

મેહમૂદ—હા યે બેહતર હય, અચ્છા આપ જાઇયે ઓર મેં નોકર કે હાથ દોસ્તોં કો બુલવા લેતા હું.

કુતુબ ઉઠકર કાઝી સાહબકો બુલાને ચલે ગએ. ઓર મેહમૂદ રૂકે લીખકર નોકર કે હાથ રવાના કરકે મીસ્ટર સલીમ ઓર મોહીની અલાવા ઓર દોસ્તોં કે ઇન્તી ઝારમેં મેહવ હોગએ.

બાબ ખત્મ

બાબ અગયારમાં

(શેઅર)

શબે વિસાલ હય બુઝવાદો સબ ચરાગોંકો
ખુશીકી બઝમ મેં કયા કામ જલને વાલોંકા

ઇસ વક્ત શામકે પાંચ બજ ચુકે હેં, મીસ્ટર મેહમૂદ કીસી આને વાલે કે ઇન્તીઝારમેં બેકરાર નઝર આતે હેં, ઓર અપની નઝર કો દુર દુર પહોંચાકર યે. ઝાહીર કરતે હેં કે ઝુરૂર યે કીસીકે આને કે મુન તઝર હેં. ઓર ઉસીકી યાદ મેં બચેન નઝર આતે હેં, મગર જબ કીસીકો આતા નહિં દેખતે તો માયુસ હોકર વાપસ અપની જગેહપર કયામ પઝીર હોતે હેં. અચ્છા અબ હમ સમઝે.

(યે તો હમારે નાવિલ કે હીરો મીસ્ટર સલીમ ઓર હુસ્નકી દેવી મોહીની કા ઇન્તીઝાર કર રહે હેં, ઓર ઉન્હીંકી યાદ મે બેચેન હેં.)

નાઝરીન ! અભી ચન્દહી મીનીટ ગુઝરે હોંગે કે નાગાહ એક ટાંગા ઇનકે મકાન પર રૂકા ઓર ટાંગેસે ઉતરને વાલોંકે ઇસ્તી કબાલ

કે લીયે મીસ્ટર મેહમૂદ દરવાઝેં પર ગએ ઓર ફવરન ગએ તીન મેહમોનાં કે જીસમેં કે એક તો મીસ્ટર સલીમ દુસરે મીસ મોહીની ઓર તીસરે નંબર પર મીસ ચંપા, ઇન તીનોં મેહમાનોં કો બડી તાઝીમો તકરીમ કે સાથ અપને મકાનમેં લે આએ ઓર કુરસીયોં પર રોનક અફરોઝ હોનેકો ઈશારા કીયા, જબ યે તીનો મેહમાન કુરસયોંપર રોનક અફરોઝ હો ચુકે તો મીસ્ટર મેહમૂદ સલીમકી તરફ મુખાતીબ હોકર ઈસ તરહ હમ કલામ હુવે,

મેહમૂદ—કહીયે ભાઈ સલીમ! કયા નીકાહકી તકરીબ આજહી હોતો બેહતર હય ના?

સલીમ—ઈસમેં પુછનેકી કયા ઝુરૂરત હય, મેને તો તુમસે કલહી કેહ દીયાથા કે હમ લોગ ઝુરૂર આએંગે ઓર આપ કાઝી સાહબ કો બુલાકર હમારા ઈન્તીઝાર કીજીયે,

મેહમૂદ—ભાઇ સાહબ, મેંને તો આપ કે કેહને કે મુતાબીક મીસ્ટર કુતુબકો ઇસ કામકે સર અનજામ દેનેકે લીયે કાઝી સાહબ કો બુલાને ભેજ દીયા હય. મગર મઆમલા યે હય કે નીકાહ કે પેશતર ઇનકો ઈસ્લામભી તો કુબુલ કરાના હય, લિહાઝાયે દોનોં કામ એકહી વક્ત કયસે હો સકતે હેં.

સલીમ—ભાઇ મેહમૂદ વાકઈ તુમ બોલે હો, તુમ્હારા યે કેહના કે નીકાહ કયસે હોગા સુનો અવ્વલ ઇન દોનોં મેહજબીનોંકો કલમએ તૈયબ પઢાયા જાયગા, બાદ અઝાં નીકાહકી તકરીબ હોગી.

મેહમૂદ—હાં અગર અયસા હોતો બેહતર હય,

સલીમ—લેકીન ભાઇ મેહમૂદ મીસ્ટર યુસુફ તાહીર, નાસીર વગયરા કયું અબતક નહિં આએ કયા આપને ઉનકો ઇત્તિલા નહિં દી.

મેહમૂદ—મેંને તો નોકર કે હાથ બઝરીએ રૂકે કે સબકો ખબર કરદી હય મગર ખુદાજાને અયસા કોનસા અહમ કામ દરેપશ હય જીસ્કી વજહસે યે લોગ ઇસ વક્ત નહિં આસકે મેરા ખીયાલ હય કે વોહ આયાહી ચાહતે હેં.

સલીમ—ભાઇ આજ મુજે માલુમ હુવા કે તુમ મેરે સચ્ચે દોસ્ત હો. ચુંકે મેંને જો કામ આપકે સીપુર્દ કીયા, આપને ઉસ કામ કી અનજામ દહી મેં કીસી એક બાતકી પરવાહ કીયે બગેર ઉસકો અનજામ દેને મે કોઈ બાત બાકી નહિં છોડી, વાકઇ મેં આપકા તહે દિલસે શુકરીયા અદા કરતા હું.

મેહમૂદ—પ્યારે દોસ્ત ! ઇસમેં શુકરીયા કાહેકા, યે તો દુન્યામે હોતાહી ચલા આયા હય કે દો હાથસે તાલી બજતી હય, આજ મેં આપ કે કામ આવુંગા તો કલ આપ મેરે કામમેં આએંગે

મોહીની—(દોનોકી ગુફ્તગુ મે દખલ અન્દાઝ હોકર) હાંભાઈ મેહમૂદ. આપ બિલકુલ સચ ફરમાતે હેં, કયું કે આપકે દોસ્તને ભી આપકે કામમેં મુકમ્મિલ કોશીશ કી હય. ઓર આજહી ઇનશા અલ્લાહો તઆલા હકકે દોસ્તી અદા કરકે આપકો અપની મુરાદમેં કામયાબ બનાએંગે,

મેહમૂદ—વોહ કયા.

મોહીની—આપ ને જીસ કામકે લીયે દરખાસ્ત પેશકીથી, વોહ પાસ હોગઈ, ઓર યે શાદીકે લીયે (ચંપાકી તરફ ઈશારા કરકે) રાઝી હોં ગઇ,

મેહમૂદ—(મારે ખુશીકે) કયા મેરી કીસમતકા સીતારા ચમક ઉઠા. કયા મેરે સોએ હુવે નસીબ જાગ ઉઠે.

મોહીની—હાં હાં. આપકી કીસમત જાગી ઉઠી અબ આપ શીરીની ખીલવાઈ યે ઓર નીકાહકી સર અનજામ દહીએ કદમ બઢાઇ યે.

મેહમૂદ—ભાભી સાહબા મેં આપકા ઓર ભાઈ સલીમ સાહબકા શુકરીયા અદા કરતા હું.

મોહીની—શુકરીયે કી કોઇ ઝુરૂરત નહિં હમકો તો શીરીંની ચાહીયે ઓર (ચંપાસે મુખાતીબ હોકર) કયું બહેન ચંપા ઠીક હયના.

ચંપા—કયું નહિં જબ આપ ખુશ હોંતો મુઝે કયા ઉઝર હય.

સલીમ—(બીચમેં બોલતે હુવે, ઓર મોહીનીસે મુખાતીબ હોકર) પ્યારી મોહીની વાકઈ તુમ સરાપા જાદુકી પુતલી હો, દેખો તુમ્હારા ઇશ્ક; તુમ્હારી સચ્ચી મોહબ્બહ કયસે નેક વકત મેં કાર આમદ હુઇ હય કે તુમ્હારે હમારે સાથ હમારે દોસ્તોંકી ભી નજાતકા સીલસીલા કાયમ હો ગયા.

મોહીની—(મતાનનસે) અચ્છા અબ ઈસ કીસ્સે કો છોડો, ઓર યે બતલાવ અબ કયા કરના ચાહીયે.

મેહમૂદ—ઓર કયા કરના ચાહીયે, મીસ્ટર કુતુબ કાઝી સાહબ કો બુલાને ગએ હેં. વો આ જાએં ઓર આપ લોગોંકો કલમએ તૈયબ પઢાકર દાએરએ ઇસ્લામ મેં દાખીલ કરાદીયા જાય, બાદ અઝાં નીકાહ ખ્વાની.

મોહીની—ખુબ.

*　　*　　*　　*

અભી યે લોગ યેહી ઝીક્ર કર રહે થે કે મીસ્ટર કુતુબ કાઝી અલીમીયાં સાહબકો બુલાકર આ ગએ, ઓર ઈનકે આને કે બાદ થોડીહી દેરમેં ઈનકે ઓર દોસ્તભી આ પહોંચે. સલીમ. મેહમૂદ, ને

મીઝાજ પુરસી કી ઔર કુરસીયોંપર રોનક અફરાઝ હોનેકો કહા, સબ કુરસીયોંપર જલ્વગર હુવે, કે યકાયક મીસ્ટર કુતુબ ગોયા હુવે.

કુતુબ—ભાઈ મેહમૂદ લીજીયે. કાઝી અલીમીયાં સાહબ મવજુદ હેં. અબજો કામભીહો જલ્દ સર અનજામ દીજીયે,

મેહમૂદ—બેહતર હય, યે કેહકર હમારે મીસ્ટર મેહમૂદ મીસ મોહીની કી તરફ મુખાતીબ હુવે ઔર યું કેહને લગે.

ભાભી સાહબા કયા આપ ઔર આપકી સહેલી મીસ ચંપા ઈસ્લામ કુબુલ કરને પર રાઝી હેં.

મોહીની—હાં બડી ખુશીસે.

મેહમૂદ—તો અચ્છા આઇયે.

લિહાઝા મેહમૂદને મીસ મોહીનીકો ઔર મીસ ચંપાકો કાઝી સાહબ કે રૂબરૂ બીઠાયા, કાઝી સાહબને ઈનકી ખુશી દરયાફતકી ઔર અવ્વલ ઈન દોનોંકો કલમએ તૈયબ અશહદો અલ લાઇલાહા ઈલિલલાહો વઅશ હદો અન્ના મોહમ્મદન અબદુહુ વરસુલો, પઢાકર ઇસ્લામસે મુશરરફ કીયા ઔર બાદ અઝાં મીસ્ટર સલીમ કા હુસ્નકી દેવી મોહીનીસે ઔર ડાકટર મીસ્ટર મેહમૂદકા મીસ ચંપા સે નીકાહ પઢા દીયા મીસ મોહીનીકા ઈસ્લામી નામ નુરજહાં બેગમ રખા ઔર મીસ ચંપાકા મેહરૂનિસ્સાંબેગમ રખા ઔર ઇજાઝત હાસીલ કરકે જેબગરમ કરકે અપને મકાન રૂખસત હો ગએ.

(મુબારક બાદીયાં)

મેહમૂદ—ભાભી સાહબા આપકો મીસ્ટર સલીમ મુબારક હોં,

કયું આપકો વોહ વાકેઆ યાદ હય કે જીસ વકત મેંને કનૈયાલાલ કે પરદેમેં, આપકોં મીસ્ટર સલીમકી અહેલયા ખીયાલ કરકે ભાંભી કહા થા ?

ઓર મીસ્ટર સલીમ, આપકો હુસ્નવશ હુરે ગુજરાત ઉર્ફે મલ-કુએ મલાહત નુરજહાં બેગમ મુબારક હોં.

સલીમ—ભાઇ મેહમૂદ તુમકો તુમ્હારી માહતાબે ગુજરાત મેહરૂ નિસાં બેગમ મુબારક હો.

સબદોસ્ત યકઝબાં હોકર—ભાઇ સલીમ ઓરભાઇ મેહમૂદ આપ લોગોંકો ખુદાએ તઆલાને અપની મુરાદકો પહોંચાયા યાની દિલપસંદ માશુક અતા ફરમાએ લિહાઝા હમારી દુઆ હય કે આપ લોગ મએ માશુકોં કે ઇસ ગુલિસ્તાને જહાંમેં તાકી-યામત હમેશા ફ્લો ફુલો. ઓર અપની દિલી તમન્નાઓંસે સર સબ્ઝ રહો, અલાવા યે શાદીએં મુબારક હોં. (આમીન)

યે કેહકર તમામ દોસ્ત મએ સલીમ, મેહમૂદ, કે દસ્તરખ્વાન પર જા બેઠે ઓર ખાના તનાવુલ ફરમાકર આપસ મેં હંસીમઝાક કર રહે થે કે ઘડીયાલને ટનટન ગ્યારા બજાદીયે સબ દોસ્ત ઇજા-ઝત હાસીલ કરકે અપને અપને મકાનકો ચલદીયે, ઓર ઇધર મીસ્ટર સલીમ ઓર મીસ્ટર મેહમૂદ અપને માશુકોંકો લેકર અપને પ્રાઇ-વેટ કમરોં મેં ચલદીયે. ઓર અંદર સે દરવાઝે બંદ કરલીયે.

અબ હમ નહિં કેહ સકતે કે અંદર કયા હુવા,

નાઝરીન હમ આપકી સમા ખરાશીકી બસદ અદબ મુઆફ્રી ચાહતે હેં. ઓર વાદા કરતે હેં કે ખુદાને ચાહાતો ફીર કીસી મવકેપર હાઝીરે ખીદમત હોંગે. અચ્છા લીજીયે ખુદા હાફીઝ.

(**તમામ શુદ**)

ઓરીએન્ટલ પ્રી. વર્કસ-અમદાવાદ